

Sreda, 7. decembar 2005.

Svedok Krsman Jelić

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.05 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospođice Higin (Higgins), izvolite.

ADVOKAT HIGINS: Časni Sude, pre nego što gospodin Najs (Nice) počne sa unakrsnim ispitivanjem, dozvolite mi da razjasnim situaciju u vezi sa pet dokumenata koje je gospodin Milošević pred kraj jučerašnjeg radnog dana pokazao generalu Jeliću. Četiri su već uvrštena u spis preko generala Delića, a jedan nije i možda bi bilo dobro, prilikom analiziranja svedočenja ovog svedoka, da se ovih pet kratkih dokumenata uvrsti kao jedan podtabulator, a oficir za vezu će sada da pripremi kopije za sve strane.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Možete li da kažete koji je to dokument?

ADVOKAT HIGINS: Časni Sude, prvi dokument nosi datum 2. mart 1999. godine. Kod Delića to je dokazni predmet D300, tabulator 449. Drugi dokument i jedini dokument koji nije do sada uvršten u spis, nosi datum 29. oktobar 1998. godine, a ranije je bio dokazni predmet D300, tabulator 166. Dakle, to nije uvršteno preko Delića iako je bilo u njegovim dokumentima. Treći dokument koji je uvršten preko Delića nosi datum 3. mart 1999. godine. Ranije je to bio dokazni predmet D300, tabulator 450. Četvrti dokument je dokazni predmet D300, tabulator 456. U ovom trenutku ne mogu da vidim datum. Mislim da je to 8. mart 1999. godine. Peti dokument, datum je 4. januar 1999. godine. Ranije je to bio dokazni predmet D300, tabulator 265.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođice Higin. Sutra ćemo na trećoj sednici pred kraj radnog dana da saslušamo argumente o produženja vremena za

dokazni postupak Odbrane. Svaka strana će da dobije 15 minuta. Gospodine Najs, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, da li ste imali učešća u sukobu u Hrvatskoj?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste imali učešće u sukobu u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne, nikada.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde ste bili stacionirani između 1991. godine i 1995. godine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U garnizonu Niš. Bio sam komandant policije i komandant lake pešadijske brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li imali bilo kakve veze sa popunjavanjem ili obezbeđenjem snaga za srpsku stranu u Hrvatskoj ili sukobu u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne razumem kakvo obezbeđenje, pošto sam bio komandant brigade i držao sam granicu prema Republici Bugarskoj (Bulgaria).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bilo ko od vaših vojnika išao u Hrvatsku ili Bosnu da se bori?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Od mojih vojnika niko nije išao osim vojnika kojima je prekinut vojni rok i koji su u tom periodu otišli u Republiku Bosnu i Hercegovinu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi tokom 1992., 1993., 1994. ili 1995. godine znali kako se srpske trupe šalju u borbu u Krajinu ili Republiku Srpsku? Da li ste znali kako je to funkcionisalo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Iz moje jedinice, nijedna jedinica nije išla u Republiku Hrvatsku ni u Republiku Bosnu i Hercegovinu, a jedinice koje su odlazile, odlazile su prema naredbama pretpostavljene komande. To su bile susedne jedinice koje su davale deo svojih snaga koji je bio u okviru JNA.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kojom se metodom to radilo? Kako su to trupe koje su bile u sastavu JNA slate?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Jedinice gde god se šalju van svoje zone odgovornosti ili u okviru svoje zone odgovornosti za izvršenje nekog zadatka, šalju se naredbama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, ali kako je to tačno funkcionisalo prema vašim saznanjima? Da li su oni slani sasvim otvoreno, na primer, u Vojsku Republike Srpske ili su na papiru oni slani na neko izmišljeno mesto?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisam u toku, jer iz moje jedinice niko nije odlazio, a iz drugih jedinica znam da su prema naredbama. Kako su te naredbe funkcionisale konkretno nisam bio upoznat, osim informativno. A to ne znači da sam znao potpuno podatke. Inače, da vam kažem, ja sam do 1994. godine bio u Nišu, a 1994. godine bio sam u garnizonu Uroševac (Ferizaj), tako da 1995. godinu isključivo je ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde ste bili u julu 1994. godine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U julu 1994. godine bio sam u Uroševcu, od maja meseca.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bili ste već u 243. brigadi?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: 243. oklopna brigada, maja meseca primio sam brigadu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi smo ovde čuli svedočenja o 30. i 40. kadrovskom centru. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Čuo sam da postoji taj kadrovski centar, ali njegovo bliže funkcionisanje nisam znao, jer nisam u toku i nisam imao pristupa tim dokumentima niti naredbama koje su dolazile u jedinicama, obzirom da moja jedinica nije bila obuhvaćena tim naređenjima i naredbama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači niste imali nikakvog posla sa 30. i 40. kadrovskim centrom koji su slali srpske vojnika u borbu u Hrvatsku i Bosnu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisam imao nikada kontakte.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte ovo na brzinu, molim vas. Bojim se da to imamo samo na BHS-u i nemamo više kopija u ovom trenutku, ali

ćemo to da stavimo na grafoskop. Pogledajte drugu stranu, da vidimo prvo potpis pri dnu strane. Dakle, ovo izgleda dolazi od vas. To je 1994. godina. Vi ste tu komandant 243. brigade. A da se sada vratimo na prvu stranu. Molim vas, pročitajte nam prvi paragraf, datum i prvi paragraf. Od reči ...
SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: “1994. godine. Vrlo hitno komandi Prištinskog korpusa, odseku za personalne poslove: Na osnovu vašeg telegrama pov. tr. broj 1252-2 ...

prevodilac: Molimo da svedok čita sporije.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da čitate sporije zbog prevodilaca.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... od 26. jula 1994. godine dostavljam tražene podatke: 1) spisak starešina srpske i crnogorske nacionalnosti koji su rođeni ili upućeni na školovanje ili su ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Primljeni.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... ili su primljeni u službu sa teritorija Republike Hrvatske ili bivše Bosne i Hercegovine. 30. kadrovskom centru: 1) Tomić, Sime, Jova, Srbin, kapetan ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. A na sledećoj stenciji vidimo i 40. kadrovski centar i drugi spisak imena. Dakle, izgleda da ste vi 1994. godine znali za 30. i 40. kadrovski centar.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Samo momenat, da pogledam. Ja sam znao. Informisan sam da postoji centar, ali da sam lično sa njim ... I ove starešine, nijedan od ovih starešina u ovom periodu dok sam ja bio komandant brigade nije bio u Bosni i Hercegovini, niti u Hrvatskoj. Samo momenat, da pogledam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, zašto su oni ovde stavljeni na spisak 30. i 40. kadrovskog centra? Šta su radili? Išli su u Beograd u kancelariju na čijim je vratima pisalo “30. kadrovski centar”.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Razgovor koji su oni vodili ... Ja na tom razgovoru nisam prisustvovao. Ja sam bio komandant garnizona i nisam napuštao prostor Kosova i Metohije. Ove starešine su odlazile na sastanke. Jedan od tih sastanaka je bio i ovaj sastanak. Međutim, od ovih starešina

nijedan nije otišao ni u Hrvatsku ni u Bosnu i Hercegovinu. To su starešine koje su bile do 16. juna 1999. godine, ostale su u mojoj brigadi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sačkajte trenutak. Vi ovde jasno navodite imena oficira pod zaglavljem 30. i 40. kadrovski centar, a sada govorite o nekim razgovorima. O čemu se tu radilo? Jesu li to ljudi koji su rođeni u nekim konkretnim mestima, i koji su išli tamo na sastanak ili šta je to bilo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, ovo su lica koja su rođena Republici Hrvatskoj i Republici Bosni i Hercegovini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, šta su oni onda radili u 30. i 40. kadrovskom centru? Pomozite nam, molim vas.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovde stoji da su primljeni sa teritorije Republike Hrvatske i bivše Republike Bosne i Hercegovine u Vojsku Jugoslavije, a potiču iz Bosne i Hercegovine, odnosno, Hrvatske i tako su podeljeni na 30. i 40. kadrovski centar. Znači, oni potiču sa tog prostora.

TUŽILAC NAJS: Pa, ako ne možete objasniti zašto se ovde pominju 30. i 40. kadrovski centar, idemo dalje. Časni Sude, tražim da se ovo označi za identifikaciju dok ne dobijemo prevod.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

sekretar: Ovo će da bude 932.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, gledali smo ovu kartu iza vas ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim da se meni dostavi kopija dokumenta.

TUŽILAC NAJS: Svi će dobiti kopiju čim se kopije naprave.

SUDIJA ROBINSON: Da, tako se to obično radi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, na ovoj karti na stalku iza vas vidimo neke oznake. Ne kažem da smo Pretresno veće ili ja ili bilo ko drugi ovde u ovoj sudnici vojni stručnjaci. Recite nam, molim vas, ko je nacrtao ovu kartu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Izvor karte je Prištinski korpus. Odluku o upotrebi brigade donosi komanda korpusa, a ovo je najverovatnije crtao operativni organ Prištinskog korpusa. Ovde stoji da je izvod za 243. mehanizovanu brigadu. Znači, tako se dostavljaju dokumenta za potčinjene jedinice. Ne dostavlja se cela karta, onda bi obuhvatila ceo prostor Kosova i Metohije...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs koji je broj ovog dokaznog predmeta? Moramo da znamo šta tačno gledamo.

TUŽILAC NAJS: To je tabulator 1, fascikla za ovog svedoka.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Ne znam tačno koji je broj ... 329. Dakle, to je dokazni predmet 329. Od sada pa nadalje govoriću samo brojeve tabulatora tog dokaznog predmeta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, kada je ta karta nacrtana?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ova je karta nacrtana uoči početka agresije na Saveznu Republiku Jugoslaviju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. To vi kažete. Odakle dolazi ovaj konkretni dokument?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Dokument dolazi iz komande Prištinskog korpusa, od komandanta Prištinskog korpusa u brigadu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali ovaj konkretni dokument koji je optuženi uvrstio u spis koji sad vidimo na stalku, odakle taj dokument dolazi?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To su saradnici i optuženi meni predočili u tabulatorima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi, znači, ne znate odakle je taj dokument došao?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Da pogledamo jedan drugi dokazni predmet. To je postojeći dokazni predmet 319, tabulator 62. Stavite, molim

vas, na grafoskop. U taj dokument unete su neke oznake. Da vidimo da li se vi slažete sa nekim stvarima koje ću vam sada izneti. To će nam biti od pomoći. Dakle, ako pogledamo ovu kartu ... Hvala. Da li ovde vidimo četiri dela Kosova u predmetno vreme? Kosovo je podeljeno na prostor 549. brigade, jugozapadno i jugoistočno je vaša 243. brigada; 123. ili 125. brigada na severozapadu i 15. brigada na severoistoku. Da li ova podela teritorija, kako vidimo na ovoj karti, između te četiri jedinice, da li je to u opštim crtama tačno? Kasnije ćemo da se bavimo detaljima. Mene sada samo zanima da li se vi slažete sa time da ova karta u generalnim crtama tačno prikazuje situaciju?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U principu jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Prištinski korpus je komandovao jednim, drugim ili svim sektorima?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Prištinski korpus je komandovao svim brigadama, a ne sektorima. Dakle, sve brigade, ove koje su naznačene ovde, potčinjene su Prištinskom korpusu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Dobro. Sada hajde da se vratimo na kartu, tabulator 1. To je na stalku pored vas.

SUDIJA BONOMI: Ovo je dokazni predmet Tužilaštva.

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA KVON: Mislim da ste pogrešno rekli broj. Rekli ste 319. Možete li to da proverite?

prevodioci: Molim vas mikrofon za gospodina Najsa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, molim da se karta vrati. Hvala. Dobro. Sada kad smo, dakle, pogledali generalnu situaciju, hajde da pogledamo kartu na stalku. Vi kažete da je to jedan deo i da je to nacrtano 1999. godine. Da li ste to rekli?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Nisam rekao 1999. godine, jer je komandant armije tada bio general Samardžić. Kao što primećujete na ovoj karti ovde, nije isti potpis "odobravam" i onog ko je uradio kartu. Ova karta je izvorna 1999. godine koja se nalazi ovde kod vas na stalku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Kada je ova karta nacrtana?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ova karta je urađena u martu mesecu, uoči agresije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi kažete da je uradio Prištinski korpus. Na ovoj manjoj karti koju smo gledali, videli smo da je prištinski korpus pokrивao vaše područje operacija, Delićevo područje operacija, kao i 125. i 15. brigadu. Ako sada pogledamo ovaj izvod karte, možete li da nam objasnite zašto zapadno od oznaka koje se odnose na vašu brigadu nema nikakvih drugih oznaka? Molim vas, uzmite pokazivač i prvo ga stavite na broj 549. Da, da. E dakle, zapadno od ovoga na karti ne vidimo nikakve oznake. I ako je ono šta vi nama kažete tačno, da je to izvod iz karte Prištinskog korpusa, onda je to pomalo čudno, zato što na toj karti nije označeno Delićevo područje operacija. Možete li to da mi objasnite?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Kako da ne. Svaka brigada, odnosno svaka potčinjena jedinica kada dobije zadatak od pretpostavljene komande, ona dobije zadatak detaljno. Jedinice susedi, desno i levo, ispred ili pozadi, njihovi se zadaci samo unose načelno. Znači samo se naznačavaju. Tako je isto i u zapovestima, u pisanom tekstu, tako i grafički se prikazuje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, iz nekog razloga vi ste dobili informacije koje ne obuhvataju ono šta se dešava na vama susednoj teritoriji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Kao što vidite, susedna jedinica koja se nalazi do brigade, ona je nanešena i brigada se kao celina nanosi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta ova karta pokazuje? Objasnite nam to.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo je početni raspored brigade pred agresiju. Brigada je izvršila potpunu mobilizaciju, uredno posela položaje, izvršila utvrđivanje i sve mere bezbednosti je preduzela za zaštitu državne granice, dakle teritorije Savezne Republike Jugoslavije, zaštiti ljudstva i zaštiti tehnike. Imajući u vidu ... Koncentrisana je tako, imajući u vidu da se na granici gomilaju snage terorista jačine pet brigada, NATO snage, jedna mehanizovana brigada, dve oklopne brigade...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Zaustavimo se ovde. Znači to je početni razmeštaj brigade. Da li je ovo šta mi sada vidimo karta iz vremena nekog datuma sredinom marta 1999. godine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je karta koja obuhvata period krajem marta 1999. godine. Dakle, to je početni raspored.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Shvatate li moje pitanje? Ova karta je zamrznuta u vremenu. Na njoj nema stvari koje su se dogodile posle početnog razmeštaja snaga.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne razumem kako je zamrznuto? To su rasporedi jedinica. Ako možete pitanje da preformulišete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Morate da imate na umu da mi ovde nismo vojnici, vi morate da nam objasnite stvari. Znate, na filmovima ili u dokumentarcima vidimo ponekad da vojnici unose u karte događaje onako kako se ti događaji odvijaju tokom vremena. Mene sada zanima da li ova karta označava kako su se stvari odvijale tokom vremena, kako su se menjali razmeštaji trupa ili je ova karta zamrznuta u vremenu i pokazuje samo početni trenutak i početni raspored trupa?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Upravo tako kao što ste kazali. Ova karta pokazuje početni raspored trupa u gotovosti za odsudnu odbranu. Ovo drugo što ste naveli, to je nešto sasvim drugo. To je radna karta koja se prati po mestu i vremenu i događajima na terenu gde se izvode borbena dejstva.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A gde je radna karta?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja radnu kartu ovde nemam. Imam kartu ovu koja je data kao ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali gde je?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Kao i sva dokumenta ona je predata komandi Prištinskog korpusa u Prištini (Prishtine).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, ona još uvek negde postoji, samo nije doneta ovde u sudnicu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To ne bih znao da kažem, obzirom da su deo komandi uništene kao i moja komanda, da li to postoji ili ne. Zaista ne mogu da vam kažem, da vam odgovorim na to pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Jeste li tražili tu kartu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja nisam ... Pošto sam predao dužnost načelnika štaba prištinskog korpusa, otišao sam za načelnika Više vojne akademije i praktično po zakonu nemam ni prava na pristup jedinicama tamo gde sam bio da tražim dokumenta, a od mene to niko nije ni zahtevao da ja tražim dokumenta i mislim da to nije moja obaveza.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratićemo se na to za trenutak. Molim poslužitelja da stavi na grafoskop ovu kopiju tabulatora 1. Tu sam označio tri mesta. Nemamo nikakvu legendu, nikakva objašnjenja, tako da sada moram preko svedoka da saznam šta tačno ta karta znači. Ako pogledate ove tri stvari ... Da, evo ovo je dobro. Dakle, ove dve male nalepnice nas zanimaju, žute nalepnice. Vidite ove male oznake? Jedna je kod Pečana (Peqan) na severu, kružić crni ispunjen žutom bojom. Šta to znači? Ovo gore. Šta ta elipsa kod žute nalepnice ...Da, e tu, to. Dakle, crna elipsa ispunjena žutom bojom. Šta to predstavlja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To su predviđeni rejonu gde najverovatnije mogu da se upotrebe nuklearna, pardon, hemijska sredstva. Vidite da se nalazi u rasporedu plavog.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pazite, morate da imate na umu da mi ovde nismo vojnici. Vi ste nam pokazivali stvari na ovoj karti. Na karti nema legende. Uz kartu nisu došla nikakva objašnjenja. Ovo je vaša karta. Recite nam šta znači ta elipsa? Pitanje je vrlo jednostavno. Ako ne možete to da objasnite, to je isto u redu. Onda ćemo to sve da zaboravimo.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo je najverovatnije rejon u kome je upotrebljavao NATO snage, odnosno jedinice koje vrše agresiju, hemijska sredstva.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako su označavali oni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, to ne može da bude tačno. Vi ste nam rekli da je to karta koja predstavlja početni razmeštaj snaga, da je zamrznuta u vremenu. Vi ste general. Ovo je vaša karta. Da li vi shvatate, razumete tu kartu ili ako je ne razumete, nećemo se više njom baviti? Da li razumete ili ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Razumem odlično. Pogledajte vi, ovde smo nacrtali pravac ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Vi razumete odlično. Vi ste general. Recite nam, ova karta koja je urađena pre agresije u martu 1999. godine, šta na karti predstavljaju crne elipse ispunjene žutom bojom?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ove elipse su ... Ja sam rekao da su to najverovatnije rejoni gde bi potencijalni agresor upotrebio hemijska sredstva. Vi kažete otkud sada tu zamrznuta karta. Vidite da se plavi, odnosno agresor, crta čak i po dubini Kosova i Metohije. Ovde nikada nisu došle NATO snage, niti teroristi iz Albanije (Albania), ali tu su prikazana njihova dejstva najverovatnije kako bi dejstvovali na pravcu prostora Kosova i Metohije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Jugoistočno od ovoga vidite još jednu malu žutu nalepnicu. Pokažite to, molim vas, pokazivačem. To je jedan mali... Da, evo to je tu. Znači, to je nešto označeno braon bojom, ovaj kružić sa nečim unutra. Recite nam, šta to predstavlja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Samo da izvršim komparaciju. To je najverovatnije ovaj tu. To je PVO sistem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tačno. To znači da bi tamo trebalo da se locira jedan protivvazdušni sistem. Da li je to tačno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Oruđa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ovo na severozapadu. Evo, mi smo ovo ovde označili iz dva razloga. Prvo, da li je ovo područje definitivno unutar vaše zone odgovornosti? To je malo zapadnije od Slapuzana (Slapuzhan)?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Gde je strelica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ovo. Da.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je protivoklopni odred 549. brigade. Njegov rezervni položaj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Znači, iako ova karta pokazuje razmeštaj snaga vaše brigade, ovo ovde znači označava nešto što nije deo 243. brigade.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Koje? To nije deo 243. brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A šta znači ovaj simbol na karti? Vi ste pomenuli, ali molim vas da nam ponovo ponovite.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Oklopni odred. Znači, sredstva koja su namenjena da vode protivoklopne borbe. Ovo je simbol kako se crta taj njihov rejon. On je elipsastog oblika i ispunjeni su crnom. I piše ovde.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Molim vas da mi vratite kartu. A sada bih hteo da pogledamo jedan drugi dokument koji smo pripremili. Budući da ne znamo kakvi će biti vaši odgovori, ne moramo još da obeležimo ovaj predmet. Ne znamo ni da li će postati dokazni predmet, ali bih ipak hteo da proverim neke stvari. Molim da se zumira ova karta. Dakle, radi se o karti koja je upravo u pripremi i na ovoj karti pokušavaju da se utvrde događaji i mesta u vašoj zoni odgovornosti. Videćete da je mogući domen vaše zone odgovornosti obeležen na ovoj karti i to slovom "T", ali ako pogledate prema zapadu, hteli bismo da utvrdimo u vezi sa nekoliko mesta, budući da ne znamo tačno šta su Grejkovce (Grejkoc), Geljance (Gelanc), Đinovce (Gjiaoc), Trnje (Termje), Vranić (Vraniq), Budakovo (Budakove), Bukoš (Bukosh). Da li je bilo koje od tih mesta u vašoj zoni odgovornosti ili su to pak mesta u zoni odgovornosti gospodina Delića?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo što vidite na levoj strani, to su uglavnom u Jezerskim planinama i nalazi se u zoni odgovornosti 549. brigade, mada deo sela, reiona nemamo granice striktno pa se poklapaju i sa mojom i sa njegovom zonom odgovornosti. Inače, Suva Reka (Suhareke) je u njegovoj zoni odgovornosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Pogledajte sada druga mesta: Papaz (Papaz), Bukoš, Budakovo, pa nadalje. Recite nam da li su to imena mesta gde su vaše brigade funkcionisale, a ako jesu, recite nam koje i gde?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Papaz je u mojoj zoni odgovornosti, Bukos nije, Budakovo nije, Vranić nije, Trnje nije, Đinovce nije. Grejkovce je u mojoj zoni odgovornosti i to je na komunikaciji za Štrpce (Shterpce), odnosno Štimlje (Shtime), na granici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Grejkovce, u redu. Ostaje nam Prizren (Prizren) i Geljance.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čija je to zona odgovornosti?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sve ovo je u zoni odgovornosti 549. brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. A na severu? Dakle, u gornjem levom uglu možemo da vidimo Belanica (Bellanice)? Da li je to mesto u vašoj zoni odgovornosti i da li ste vi bilo šta znali o tome ili je to pak pripadalo brigadi koja se nalazila pored vas?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Belanica se nalazila ispred jedinica na Dulju (Duhel), Belince (Belince) takođe, Račak (Recak) u mojoj zoni odgovornosti, Jezerce (Jezerce) - granica i ova druga mesta u centralnom delu...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. U redu. Pogledajmo sada na istok. Vidimo Gnjlane (Gjilan), Vladovo, Zegra (Zheger), Vitina (Viti), Drobeš (Drobesh), Ljubižda (Lubizhde). Da li ste vi komandovali na bilo kom od tih mesta i da li ste imali bilo kakva saznanja u vezi sa tim? Imamo tu i mesto Smirna. Ako da, recite nam koja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Nikad nisam komandovao na ovom delu, jer taj deo je pod komandom 175. brigade koja je nanešena ja mislim ovde ...

prevodioci: Prevodilac nije čuo kraj rečenice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da nam se karta vrati, a onda ćemo da unesemo ono šta ste vi sada rekli.

SUDIJA ROBINSON: Generale, da li možete da ponovite svoj odgovor budući da prevodilac nije čuo kraj vašeg odgovora, kraj rečenice.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ova mesta koja ste naznačili u zadnjem delu, odnosno koja sam pokazao ovde, a to je u opštini Vitina i Gnjlane, nisu bili pod mojom komandom, već pod komandom 175. brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se vama bila obratila Komisija za saradnju Vojske Jugoslavije?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Na koju komisiju mislite? Za saradnju Vojske Jugoslavije. Ne razumem. Komisija ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Postojala je Komisija Vojske Jugoslavije za saradnju. Na čelu te Komisije mislim da je bio Terzić i ta se komisija bavila svedočenjem vojnih lica. Recite nam, da li su oni s vama stupili u kontakt?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisu stupili sa mnom u kontakt, nisu mi se obraćali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, vi niste njima dali nikakvu izjavu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisam dao nikakvu izjavu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A da li ste znali da ta komisija postoji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja sam već 2002. godine otišao u penziju. Niko me nije zvao. Čuo sam iz priča da je ta komisija postojala, ali obzirom da ne živim u Beogradu, nego u Nišu, ja nisam mogao da ima s njima kontakt. Naime, niko me nije kontaktirao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Juče ste nam spomenuli vaš ratni dnevnik. Recite nam gde se on nalazi?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To sam spomenuo u jednom od ovih izveštaja. Sva moja dokumenta prema oduci komandanta korpusa predata su komandi Prištinskog korpusa, garnizonu Priština, a dalje gde je, šta je, nisam u toku i ne znam o njima ništa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kažete da ste to pomenuli u jednom od svojih izveštaja. Na koji izveštaj sad mislite?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne izveštaj ... To je izveštaj koji je išao prema komandi korpusa. To je u telegramu jednom stajalo ako se ne varam, inače to su dokumenta uobičajena koja se vode u jedinicama ranga puka brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Juče ste nam rekli da svaki oficir, od bataljona pa nagore, mora da vodi ratni dnevnik, tako da svi bataljoni koji su bili vama potčinjeni su takođe vodili ratne dnevnike.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je. Svaka jedinica ranga bataljona, diviziona vodi ratni dnevnik, ali u ratu. Kad se proglašuje ratno stanje, tada vodi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, od kraja marta 1999. godine najkasnije, osim vašeg ratnog dnevnika postojali su i ratni dnevnici svih bataljona i koliko je vama poznato, oni se nalaze u arhivi.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da je predato arhivi Prištinskog korpusa, a njihovu sudbinu dalje ne znam, obzirom da je dosta te

dokumentacije i da je komanda bila delimično uništena, kao i moja komanda. Koliko je to ostalo? Da li je išta ostalo? Tu ne bih mogao ništa da kažem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Recite nam zašto se uopšte vode ratni dnevnički?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je jedan od osnovnih dokumenta, pored zapovesti, koja se piše u tekstualnom delu kao osnovni dokumenat i karte. Ta odluka ide na kartu. Vodi se i dokumenata gde se vode važni događaji u jedinicama ranga bataljona i više.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali zašto se vodi dnevnik? Kako biste vi znali šta se desilo? Da li bi tako moglo da se kaže?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Dnevnik se vodi ... Sama reč dnevnik znači dnevno se vode važniji događaji u jedinicama. To je dokumenat koji ima svoj obrazac, način na koji se vodi, ali suština je da se tu pišu kratki podaci o najvažnijim događajima u toku dana i naređenja koja su najvažnija izdata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, ako postoji potreba da saznate šta se desilo, vi pogledate to u tom ratnom dnevniku. Zbog toga se i vodi dnevnik, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. On se vodi u operativnom organu i ukoliko je neko naređenje došlo neki dan ranije, okrene se strana, pogleda se naređenje, vidi se da li je realizovano. Ako nije, ono se realizuje i izveštava pretpostavljena komanda. Znači, težišno se vodi tu šta se dešava u brigadi, ali se odnosi uglavnom na borbena dejstva, a ne na običnu korespondenciju pošte.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Svedok koji je ovde bio pre vas, gospodin po imenu Sel, a koji je bio kapetan, a onda je promovisan u rang majora, on je vodio dnevnik i on je rekao da se takav dokument vodi za slučaj da dođe do bilo kojih pitanja koje treba rešavati pred sudom. On je svedočio nešto u tom smislu. Recite nam, da li su komandiri četa vodili bilo kakve dnevničke ili beleške? Da li je to bila rutina? Da li je to bilo regulisano?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson).

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Uopšte nikad Sel nije rekao da se dnevnik ratni vodi da bi se iznosilo na sud.

prevodioci: Molimo da se prilagode mikrofoni, radi prevoda.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se prilagode mikrofoni. Prevodioci ne mogu da čuju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, ovo je neverovatna tvrdnja. Uopšte major Sel nije rekao ni u jednom trenutku svog svedočenja da se ratni dnevnik vodi ako bi nešto trebalo da se raspravlja pred sudom.

TUŽILAC NAJS: On je nešto rekao o tome i moraćemo da proverimo.

SUDIJA ROBINSON: Da li je on to zaista rekao?

TUŽILAC NAJS: Nemam ovde tačan citat, ali svedjedno, hteo bih da čujem od ovog svedoka, a ne od optuženog koje je mišljenje.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali ako vi sada citirate nečije svedočenje, morate to tačno da citirate.

TUŽILAC NAJS: Pokušavam sada da pronađem taj deo. Gospođa Diklić (Diklich) to može da uradi za mene, a ja ću pitanje da postavim svedoku.

SUDIJA ROBINSON: U redu, onda ćemo da se vratio na to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li komandiri četa vode dnevnike, neku vrstu dnevnika, u predmetno vreme, dakle, kada se stvari dešavaju i to u bilo koju svrhu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Komandiri četa vode radne beležnice. Najniži starešina koji može da piše zapovest, a ne mora, to je komandire čete. To je njegov osnovni dokument. Radna beležnica koja je overena sa spiskom vojnika i svim podacima o jedinici, ona se vodi u četi. Ratni dnevnik vodi komanda bataljona divizionu i viša jedinica...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zadržimo se sada na rangu komandira čete. Što se tiče radne beležnice, to nije njegova odluka da li će voditi takvu beležnicu ili ne, već je to nešto što mora da se radi, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Imate dve vrste radnih beležnica. Radna beležnica u kojoj postoje svi elementi za jedinicu. Znači, spisak ljudstva, spisak sredstava. I to je zvanična radna beležnica. I ima beležnica koja mu služi, pošto on ne radi u kancelariji, nego je na terenu, u šumi, pod šatorom, u kamionu, on beleške, naređenja koja dobija vodi ih u tu svoju svesku. Znači, to je bleška, praktično ta radna beležnica služi za, njemu lično kao podsetnik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali bilo određenim pravilima ili odredbama, on mora da vodi takvu radnu beležnicu, dnevnik, kako god to da nazovemo. Ali recimo radnu beležnicu. On ima obavezu da vodi tu radnu beležnicu, da zapisuje stvari u nju, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. On ima obavezu i ta radna beležnica je zavedena u delovodnik i svaki starešina, komandir čete, baterije duži tu beležnicu. Znači zadužen je kao s dokumentom. Kad je ispuni, on je vraća, uzima novu, zadužuje i nastavlja da vodi evidenciju, prepisujući osnovne elemente iz prethodne beležnice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A njegova beležnica, dakle, u beležnici komandira čete videće se i u opštem smislu šta je ta četa radila, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Principijelno da, ali komandir čete uglavnom izdaje zapovest usmeno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ali što se tiče evidencije koju on vodi. U stvari, vratiću se kasnije na to. Vi ste dali jedan primer kako je, recimo, komandir čete otišao negde kamionom, a beležnica mu je ostala u štabu. Da je, recimo, to uradio, on bi i dalje imao obavezu da beleži ono šta se dnevno dešavalo, bez obzira što on tada nije bio u štabu, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako sam razumeo ovo prvo, prvi deo pitanja, starešina nije otišao, nijedan moj starešina nije nigde otišao kamionom da bi ostavio vozilo u štabu. Starešina nosi radnu beležnicu u svojoj formacijskoj torbici i on sve bitnije elemente, ono što smatra da mu je potrebno, to zapisuje. Posebno naređenja koja dobija i naređenja koja izdaje. Sad zavisi od svakog komandira. To nije strogo definisano šta će on upisati u njoj, već

on po njegovoj proceni to upisuje. Ali, u principu, primljene zadatke i izdate zadatke po činjenicama piše u toj radnoj beležnici.

SUDIJA BONOMI: Mislim da je pitanje bilo zasnovano na vašem odgovoru kada ste rekli da su postojale dve vrste beležnica, odnosno stekao se utisak da bi komandir imao jednu vrstu beležnice sa sobom kada ne bi bio u svom štabu, odnosno, u svojoj bazi. Da li je to možda pogrešno prevedeno?

SVEDOK JELIĆ: Komandir čete nema štab. Komandir čete je uvek sa vojnicima i jedini je taj koji nepekidno bitiše i biva sa vojnicima 24 sata. On u toj svojoj beležnici, osnovnoj, koja je zavedena, on u njoj ima sve osnovne elemente koji su mu potrebni za život i rad svoje čete i baterije. Naime, ponavljam, mora imati spisak ljudi, spisak naoružanja, šta ko duguje, spisak opreme, vozila koja duguje, municiju. Znači, sve osnovne elemente u toj svesci ima. A druga mu sveska služi da preko radio uređaja, žičnom vezom, kurirskom vezom, pribeleži šta je dobio ili šta je nekome nešto naredio ili ono što smatra da u određenom trenutku prilikom obilaska jedinice nađe neku primedbu, zapiše, da rok komandiru, tom komandiru voda. Nakon dva dana ili jedan dan dođe, obiđe, proveri da li je to urađeno, odnosno, da li je to definisano kako je on naredio. Znači, to je ova druga sveska, koja služi u stvari njemu. To je kao lični podsetnik za trenutna i dnevna dešavanja pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prethodni svedok, gospodin Sel, je rekao u 13:24:05, nemam broj strane, na žalost, to je drugi dan njegovog svedočenja. ali evo polako ću vam pročitati šta je on rekao. Što se tiče njegove beležnice, on je bio komandir čete, rekao je sledeće: "Sva naređenja koja sam usmeno primao, to sam beležio u beležnicu. a kasnije bih naređenja dobio u pisanoj formi. Dakle, u toj beležnici ja sam imao, na primer, nešto zapisano. Ako bih ja učinio nešto pogrešno onda bi sud mogao da prihvati samo dokaze koji su sadržani u toj radnoj beležnici". To je ono što piše u transkriptu. A zatim je dalje rekao: "To su odredbe koje postoje u našoj zemlji". E sada, da li to objašnjavate ovaj značaj koji je on dao radnim beležnicama u smislu da se one mogu koristiti za određene sudske postupke. Da li to vama ima smisla?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako je to pitanje za mene, ja ne bih želeo da mnogo komentarišem njegovu izjavu, ali dokumenta se ne pišu radi suda i to je potpuno pogrešno, ako je tako gospodin Sel, što mislim da tako nije

rekao, nego se pišu radi dokumentacije, kasnije analiza izvršenih borbenih zadataka, a na višem nivou služe dalje za arhiv, odnosno istoriju koja se piše. Niko od nas ne bi prihvatio ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... dokument za rat, odnosno, za sud. Ne bi prihvatio da radi takav posao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. U zavisnosti od toga šta je on možda o tome rekao. Možda ispadne da je on rekao: da ako slučajno sticajem okolnosti neke stvari završe na sudu, onda je ta radna beležnica pred sudovima u Srbiji ili u bivšoj Jugoslaviji važna zato što će sudovi želeti da vide šta piše u toj radnoj beležnici. Ja evo sad pretpostavljam šta je on mislio da kaže. Da li vi mislite da to ima smisla da u slučaju da nešto završi pred sudom, da bi sud želeo da vidi ono što piše u takvoj radnoj beležnici?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, verovatno kad se desi neki vanredni događaj, neki eksces ili neka havarija, normalno je da se traže i dokumenta koja su vezana za to kao dokaz, odnosno, da bude ili za optužbu ili za odbranu. A to znači da li su preduzete sve mere da se nešto zaštiti, ono što je ugroženo ili što je eventualno predmet na sudskom, u sudskom postupku. Inače, taj se dokument ne piše za sud.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, to shvatam. Dobro. Do sada smo uspeli da utvrdimo sledeće: u vašoj brigadi svakoga dana od početka rata pa nadalje vode se tri vrste zapisa, tri dokumenta. U stvari, više od tri, ali imao tri vrste dokumenata. Prvo, komandiri četa pišu svoje ratne beležnice, komandanti bataljona pišu svoje ratne dnevnik, a vi pišete vaš ratni dnevnik. I u svim tim dokumentima može da se vidi iz dana u dan može da se vidi kako je tekao razmeštaj trupa i šta su te trupe radile.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, u principu je tako. Jedinice koje pišu ova dokumenta, one dnevno vode najvažnije događaje i iz tih događaja izveštavaju pretpostavljenu komandu o najvažnijim događajima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ako onda idemo prema gore od vas kao komandanta brigade, imamo Prištinski korpus koji takođe vodi ratni dnevnik. To je četvrti nivo zapisivanja, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Komandovanjem, da. Njemu se ne šalju ratni dnevnik nego borbeni izveštaji, a ja u okviru tih borbenih izveštaja,

kako ja dobijam od komandanta borbeni izveštaj i osnovne stvari upisuju se i sadržaj toga, kratak sadržaj upisuje se u ratni dnevnik. Isto tako šalje se izveštaj komandi Prištinskog korpusa, odnosno nivoa korpusa u drugim jedinicama i te jedinice takođe upisuju težišno šta je bilo u jedinicama i suštinu izdatih naređenja. Znači, ne ide se u detalje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Pretpostavimo za trenutak da nijedan od tih dokumenata nije uništen u napadu NATO zato to lokalne vlasti nisu nikada utvrdile za te dokumente. Dakle, pretpostavimo za trenutak da ništa nije uništeno. Tužilaštvo u ovom Predmetu već nekoliko godina na razne načine pokušava da dobije dnevnik nivoa bataljona i viših nivoa. Nijedan od tih dnevnika nije dostavljen. Da li vi sada kao penzionisani, bivši aktivni oficir, znate za bilo koji razlog zbog koga te dokumente ne bi trebale dostaviti Sudu koji se bavi predmetnim događajima?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislim da nema nijednog razloga zašto se ne bi dostavljala ta dokumenta koja vi pominjete. Znači, ratni dnevnicu ili bilo koja druga dokumenta. Na žalost, najveći deo dokumenta je uništen. Ja neću govoriti o borbenim dokumentima da su ona uništena da ne bi bilo da sam pristrasan, ali ću vam reći da starešine naše, njihove porodice i danas trpe izuzetno velike probleme, ne mogu da ostvare svoja prava zbog ogromnih, zbog ogromne dokumentacije koja je uništena, koja se ticala njihovog života i rada ako su bili pripadnici Vojske Jugoslavije ili u garnizonima gde su bili, rešavanje stambenih pitanja, socijalnih pitanja i drugih pitanja. Znači, nije to ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde za trenutak. Nastavimo sa našom pretpostavkom. Dakle, ako ništa od tih dokumenata nije uništeno u napadima NATO, jer takva tvrdnja nikad nije izneta, pronalaženje ratnih dnevnika u komandama, u arhivima i na drugim mestima za nivoe od bataljona preme gore je nešto relativno jednostavno, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako to stoji na jednom mestu, onda je to vrlo jednostavno. Nađe se broj i po njemu se traži. Međutim, znajući situaciju, da su kasarne uništene, prosto je nemoguće da sva dokumenta postoje, a verovatno je i deo dokumenata ostao koji je sačuvan, jer ona se pakuju...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zašto vi to kažete? Zašto vi to kažete?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Zato ... Dokumenta se ne, pakuju se u određenim kontejnerima, sanducima. I ukoliko se pogodi komanda i objekti

gde se čuva dokumentacija, više je nego sigurno da su ta dokumenta uništena. Ukoliko nije to urađeno, a vidimo da su skoro sve komande pogođene, onda bi ta dokumenta bila kompletna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste bili u vašem zapovedništvu? Gde se nalazilo vaše zapovedništvo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislite na komandu? Moja ... U ratu moja komanda ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U ratu moja komanda je bila stalno na terenu. Pre svega, nalazila se... Najmanje se nalazila u kasarni jer od 25. marta pogođena je zgrada komande i ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde se nalazila komanda?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U garnizonu Uroševac, istočno za oko dva kilometra, a u toku rata ... Hoćete da objasnim, pošto ste postavili pitanje, kompletno? U toku rata komanda se podelila u više delova da ne bi bila uništena, da bi mogao neko da preuzme, ukoliko deo komande bude uništen, da preuzme komandovanje nad celokupnom brigadom. Brigada se nalazila u jednom periodu u selu Doganović (Doganaj). To je ovde, to je označeno, evo, 243. To je ovde. Kada je, kada smo dobili ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se na trenutak, molim vas. Moramo da štedimo vreme i pokušavam da dođemo do onoga šta će da bude od najveće pomoći Sudu, a siguran sam da vi želite da nam pomognete. Znači, komanda Prištinskog korpusa je mesto gde su se ti dokumenti slali. Komanda Prištinskog korpusa nije uništena u bombardovanju, niti je izneta bilo kakva tvrdnja da su bilo kakvi dokumenti u toj komandi uništeni, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Komanda Prištinskog korpusa kao objekat, kao zgrada nije uništena, međutim, komanda Prištinskog korpusa, objekat je napušten pre početka borbenih dejstava, koliko se ja sećem, bar sedam dana ranije. Znači, kompletno je izašla komanda iz zgrade Prištinskog korpusa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Recite nam otprilike koliko ratnih dnevnika bataljona, ako nisu uništeni, postoji za taj period?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je hipotetičko pitanje na koje ja ne mogu da odgovorim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, koliko je bilo bataljona u vašoj brigadi?
SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ukupno 18.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro ...
SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ranga bataljona-diviziona.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. I ako želimo da identifikujemo tih 18 bataljona-diviziona imenom, kako bismo mi mogli da pošaljemo zahtev ili kako bi Pretresno veće moglo da pošalje nalog, recite nam, molim vas, tačan identitet svih tih 18 bataljona-diviziona, kako bismo mogli biti precizni u našem zahtevu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da imate na karti ovde sve komandante bataljona-diviziona, komande koje su napisane, počev od oklopnog bataljona, mehanizovanog jednog, drugog protivoklopnog odreda, haubičkog diviziona, bataljona vojne policije, taktičke grupe 252, 57. graničnog bataljona. Dakle, to su sve jedinice koje su nabrojane ovde u zoni odgovornosti brigade.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, mogu li da vas pitam zašto vi toliko mnogo vremena provodite sa svedocima radeći zapravo na istrazi Tužilaštva? Zar ne postoji neki drugi način da se to uradi službenim kanalom, a ne da vaše ograničeno vreme za unakrsno ispitivanje koristite kako biste sprovedili istragu, jer meni to ovde uopšte ne pomaže. Ja to moram da kažem. To nigde ne vodi.

TUŽILAC NAJS: Žao mi je što to čujem, ali to je apsolutno važno iz sledećeg razloga: mi te dokumente zahtevamo već godinama. Pretresno veće je odlučilo da su ti naši zahtevi bili preširoki i nespecifični, da je pritužba vlasti bila opravdana. Nismo ništa dobili od njih. Na kraju smo sve to sveli na samo jedan zahtev, na ratni dnevnik prištinskog korpusa. Ni to nismo dobili, a prošle nedelje je Pretresno veće bilo vrlo uspešno kad je izdalo jedan konkretan nalog. Stav Tužilaštva je da bi ovom suđenju bilo od velike pomoći kada bismo dobili originalne dokumente iz predmetnog vremena. Sve se to krije od nas. Ja sada više ovog svedoka neću da pitam o drugim dokumentima, ali jedini način na koji mi ovo možemo dobiti je putem Suda.

SUDIJA BONOMI: Ali budući da je to iskrslu još za vreme svedočenja Delića, kakve ste vi razgovore imali sa vlastima Srbije da dobijete te dokumente, jer vi ste već tada saznali da ti dokumenti postoje?

TUŽILAC NAJS: Mi znamo da oni postoje i pokušali smo svaku metodu ...

SUDIJA BONOMI: To vas ne pitam. Pitam vas da li vi sada sa vlastima Srbije aktivno razgovarate o pribavljanju tih dokumenata, jer to je zahtev Tužilaštva? Vi treba da angažujete Sud samo kada ne uspete to da pribavite vašim vlastitim pregovorima. Jeste li vi delovali na osnovu informacija koje ste dobili od Delića i drugih ili vi pokušavate sada ovde da zasnivate teze Tužilaštva na unakrsnom ispitivanju svedoka? Meni se čini da vi sada sprovedite istragu, a ne dokazni postupak.

TUŽILAC NAJS: Nikako. Nemamo nikakvog interesa da na takav način trošimo vreme. Da postoji bilo kakav drugi način, mi bismo to izbegli. Prvo smo pokušali zahtevima za pomoć. Pokušali smo putem Pravila 54bis, međutim, uspeha nije bilo ili je bio veoma ograničen. Imali smo direktne pregovore na najvišem nivou. Dobili smo obećanja da će dokumenti biti dostavljeni. Međutim, sve se to rastopilo kao sneg u proleće. Ništa od toga nije uspešno.

SUDIJA BONOMI: U redu, gospodine Najs, ali vi sada morate da prestanete sa tim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Moram da pitam svedoka još nekoliko stvari. Gospodine Jeliću, pogledajte, molim vas, sada tabulator 12. Tabulator 12 je tek jedan primer. Ako pogledamo pri vrhu, videćemo da je to vaš dokument, jedan u nizu strogo poverljivih, 305-2. To je jedan niz dokumenata. A sada, ako pogledamo tabulator 19, kao primer dokumenta za kasniji perid, vidimo da ovde stoji "strogo poverljivo, broj 400-336". Vidite li to?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sad o kom govorite? O tabulatoru 12 ili o tabulatoru 19? Naveli ste mi tabulator 12.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada o tabulatoru 19. U tabulatoru 19 piše "strogo poverljivo, broj 400-336". I onda kao sledeći primer tabulator 43, pri vrhu te strane vidimo da piše 400-1166. Dakle, to izgleda da pripada

istoj seriji dokumenata, ali nekih 400 brojeva dalje. Prvo, da li je to tačno da postoje izgleda dva sistema numerisanja? Ovaj drugi uvek počinje brojem 400, a onaj prvi koji smo pogledali počinje nekim drugim brojem.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je pronašao ove dokumente koji su u ovoj fascikli?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ova dokumenta je pronašao optuženi i njegovi saradnici. I ja ovde vidim brojeve koji su zavedeni zavedeni u tom periodu, a koji se istovremeno vode i u ratnom periodu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, nema nikakvog govora o tome da ovaj odabir dokumenata koji ovde imamo, jedna selekcija iz jednog velikog broja dokumenata, niko nije izneo tvrdnje da su ti dokumenti uništeni u ovoj seriji 400 ili u ovoj drugoj seriji koji dolaze iz vaše brigade. Da li je nešto od toga bilo uništeno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo su dokumenta ... Nisu u mojoj brigadi. Sva ova dokumenta su van brigade. Sva dokumenta su van brigade. Sva dokumenta su predata prištinskom korpusu, molim vas. Znači, nemamo mi dokumenta nijedna u brigadi da su zadržana i ostala da se čuvaju. Naređenjem je regulisano da se sva dokumenta predaju komandi Prištinskog korpusa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, izgleda, na osnovu ovih dokumenata koje su ovde stavili saradnici optuženog, izgleda da svi ti dopisi postoje i da su kompletni.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To ja ne mogu da tvrdim i ja to ne znam kako su oni korespondirali i s kim su, od koga su tražili dokumenta i gde su nalazili dokumenta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Kad ste dolazili ovamo da svedočite da li ste nastojali da se poslužite bilo kojim od dokumenata nastalih u predmetno vreme za koje smo utvrdili da još uvek postoji, osim ovih dokumenata koje su saradnici optuženog odabrali za vas da ih pogledate?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Moj posao nije bio da pribavljam dokumenta i dokumenta koja su mi ovde predočena ja sam njih dobio i proučio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A vi znači niste ni nastojali da pogledate nešto drugo, ni vaš ratni dnevnik, ni vaše lične beleške, ako takvih beležaka imate? Niste želeli da pogledati ništa od tog materijala kada ste se pripremali za svedočenje?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne da nisam želeo, ja nemam pravo da tražim dokumenta, da ulazim u arhive, da uzimam dokumenta i da se ja lično angažujem da tražim ta dokumenta. Dokument koja sam dobio od njih, smatram da su to validna, da su došla i vidim uz potpise i zaključujem da su ona kopirana, odnosno, ispravna praktično. Iz prve ruke, ako tako možemo reći. Izvorna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi, znači, niste čak ni pitali da li možete da vidite vaš lični ratni dnevnik kako biste se podsetili šta se dogodilo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Imajte u vidu da ja živim 400, 300 i nešto kilometara, skoro 400 kilometara od Beograda. Ja niti imam vremena ni materijalnih mogućnosti da idem u Beograd, da tražim, da provodim dane, imajući svoje obaveze, porodicu, da bih se bavio ispitivanjem i istragom. To moj posao, pre svega, nije. Ja sam pozvan kao svedok sa dokumentima koja su mi predočena i zamoljen sam da li bih želeo da svedočim ili ne. Ja sam to prihvatio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, realnost je sledeća: mi smo ovde čuli dosta vojnih svedoka, ljudi koji dolaze iz vojske i to sa obe strane. Gotovo svi, ako ne i svi vojni svedoci koje je pozvalo Tužilaštvo, služili su se ili su nastojali da se služe dokumentima nastalim u predmetno vreme kako bi se podsetili na to šta se događalo. Možete li nam vi objasniti kako to, da li je to možda jedna kulturna razlika koju mi ne razumemo, kako to da vi i drugi svedoci Odbrane koji dolaze iz Vojske Jugoslavije ne nastojite da se služite ratnim dnevnicima nastalim u predmetno vreme i drugim beleškama nastalim u predmetno vreme? Da li je to razlika između dveju kultura ili šta je to?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam šta je ko koristio ovde i kako je iznosio materijale i činjenice, a ja vam govorim o stvarima o kojima ja znam i govorim samo za mene. Materijale koje sam dobio, proučio sam ih i na osnovu toga sam ovde došao sa svedočim. Nisam mogao, ni u kom položaju nisam bio da nabavljam dokumenta, da tražim arhive, da tražim zapisnike, gde je šta uništeno, jer ne zaboravite da je brigada izmeštena sa prostora, da je korpus izmešten sa prostora koji je bio, da je dokumentacija jednostavno rasuta, ako mogu reći, pored uništavanja i ja sam ova dokumenta koja sam

dobio od pomoćnika svedoka Odbrane uzeo kod sebe i pogledao. Ne znam drugo šta da vam kažem.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, koliko dugo ćete još unakrsno da ispitujete ?

TUŽILAC NAJS: Nadam se da ću danas da završim.

SUDIJA ROBINSON: Potrošili ste sat i 20 minuta, a još niste došli do suštinskog dela svedočenja ovog svedoka.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, moram sasvim jasno da vam kažem kakva je moja pozicija. Izgleda da možda nisam dovoljno jasno objasnio stvari. Tužilaštvo i dalje ima onaj stav koji je iznosilo u svojim zahtevima za pomoć, a koje je uputilo Sudu. Dokumenti nastali u predmetno vreme trebalo je da budu predati Sudu. Tužilaštvo smatra da se svedoci ove vrste ne koriste takvim dokumentima iako bi mogli da se koriste. Tužilaštvu se čini da je neverovatno da se takvi dokumenti ne dostavljaju. Kad god smo pronašli takve dokumente, ustanovili smo da su takvi dokumenti od izuzetne vrednosti za pronalaženje istine pred ovim Sudom. Uz dužno poštovanje, podsetio bih šta smo sve otkrili u dnevnicima Delića, Vukovića i Đošana. A videćemo šta ćemo još otkriti sutra ili sledeće nedelje. Moj je stav i dalje da je vrlo značajno primetiti da ovakvi svedoci ne koriste te dokumente.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali potrošili ste previše vremena na to. Morate da pređete na događaje o kojima je svedočio ovaj svedok. Potrošili ste previše vremena.

TUŽILAC NAJS: Kako želite.

SUDIJA ROBINSON: Isto tako, gospodine Miloševiću, gospodine Najs, gospodine Kej (Kay), reći ću vam da gospodin Sel neće da svedoči ove nedelje.

ADVOKAT KEJ: Nekoliko reči o gospodinu Selu. Ja znam da se za gospodina Najsa sada prevode delovi njegove beležnice i bilo bi od velike pomoći kada bismo mi te prevode dobili odmah čim ih Tužilaštvo dobije, deo po deo, a

ne da dobijemo sve onda kad svedok dođe u sudnicu. Dakle, želeli bismo samo da dobijemo te prevode ranije, jer ja znam da se to sada prevodi.

SUDIJA ROBINSON: Da, to bi bilo od pomoći, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Kasnije ću još da se vratim na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs je rekao da se svedoci ne koriste dokumentima koji su napravljeni u predmetno vreme. Svi ovi dokumenti koje ste dobili sa svedocima, a pominjao je generala Jelića, generala Delića, generala Đošana, pukovnika Vukovića, sve su to dokumenti iz predmetnog vremena. Tako da ta konstatacija apsolutno ne može da se ovde pravi. A to što je on, kaže, u dnevnicima Đošana, Vukovića i Delića mogao nešto da nađe, pa našao je samo ono šta njega demantuje.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala, gospodine Miloševiću. Idemo dalje.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja apelujem na Sud da u vezi sa ovim problemom pomogne Tužilaštvu i da naloži dostavu najmanje četiri ratna dnevnika: ratnog dnevnik brigade i ratne dnevnik tri mehanizovana bataljona. To su najverovatnije najvredniji dnevnik. Sudski nalozi doneseni tokom ovog suđenja su do sada poštovani i to veoma brzo, a sve druge metode, a probali smo ih sve, ne funkcionišu.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Razmotrićemo to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. U redu. Idemo onda na 1998. godinu. Vratimo se na 1998. godinu. Vi ste, znači, bili na Kosovu 1998. godine. Na kojoj ste tačno funkciji bili u proleće 1998. godine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ako je pitanje za mene, ja sam rekao da sam od 1994. godine do 15. juna 1999. godine bio komandant 243. oklopne, a kasnije mehanizovane brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koje su bile vaše dužnosti na Kosovu 1998. godine, u proleće 1998. godine, na primer?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Već sam izneo da sam bio komandant brigade 1998. godine, ujedno i komandant garnizona Uroševac.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta je vaša brigada radila na toj teritoriji? Tada nije bilo proglašeno nikakvo vanredno stanje. Šta je to tačno brigada radila?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Osnovni zadaci brigade su, obzirom da je garnizon star skoro 100 godina, to je, a) brigada, izvodila je borbenu obuku. To je osnovni zadatak. Obezbeđivala vojne objekte i državnu granicu i obezbeđivala...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da pogledamo tabulator 3 vaših dokaznih predmeta. Pogledaćemo jedan deo ovog dokumenta koji ranije nije pomenut. Tabulator 3, u prvom paragrafu piše sledeće, molim da se stavi na grafoskop: "Poslednje akcije jedinica korpusa koje su izvedene u sadejstvu sa jedinicama MUP-a Srbije na planu suzbijanja terorizma na teritoriji Kosova i Metohije, izvedene su krajnje profesionalno i odgovorno, uz dobru procenu i ekonomičnu upotrebu snaga". Dobro, prvo, znači vi ste u avgustu radili na suzbijanju terorizma. Da li je to primerena aktivnost za vojsku u vreme kada nije proglašeno vanredno stanje?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Prema "Pravilu službe" Vojske Jugoslavije, vojska se može upotrebiti za borbu protiv terorističkih i odmetničkih grupa, a za mene je naređenje komandanta korpusa zakon koji mora da se izvrši.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A zatim par rečenica kasnije piše sledeće: "Analizom realizacije postavljenih zadataka zapaženo je da su neke jedinice previše upotrebljavale borbena sredstva, što je za posledicu imalo povećano oštećenje zgrada u zoni izvođenja borbenih dejstava. Veliki broj kuća je uništen i spaljen". Pa, kako to ako vi radite takve stvari, kako to da vaše trupe uništavaju i pale kuće?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo je naređenje komandanta Prištinskog korpusa. Odnosi se na sve jedinice u korpusu. Ovde se navodi da je imalo povećano oštećenje zgrada u zoni odgovornosti borbenih dejstava. Ako se ima u vidu način kako se bori protiv terorizma, posebno ako je u urbanim sredinama...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... odnos snaga prema svim svetskim standardima je 15 do 20 mora biti da bi se obezbedilo izvršenje zadatka. Verovatno komandant korpusa vršeći analizu u komandi korpusa sa svojim potčinjenima došao je do zaključka da je imalo i prekomerene upotrebe sile. Znači, možda se više trošila i municija i sredstva za izvršenje namenskih zadataka. Da ne bi dolazilo do toga, on naređuje ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite, molim vas ... Ovde stoji reč "paljenje". Ta reč ovde znači namerno potpaljivanje nečije imovine. Kako to da jedinice Prištinskog korpusa namerno pale imovinu u avgustu 1998. godine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja nigde ne vidim ovde da stoji da je namerno paljeno. Ne znam u kom pasusu ste to videli, a požari su mogući obzirom da ukoliko dođe do dejstva u nekom od delova naseljenog mesta, dođe do otvaranja i međusobne borbe, često puta dolazi do požara usled dejstva municije, a istovremeno instalacije električne, a u letnjem periodu moguće je zapaliti i razne stogove za stočnu ishranu pa je dolazilo do prenošenja požara i na same zgrade. Nigde ovde ne kaže da je...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali istina je, zar ne? Evo, ja čitam onako kako je nama prevedeno i tu piše ... Pročitajte nam, ustvari, vi tu rečenicu gde se govori o velikom broju rušenja kuća. Vi nam to pročitajte, a onda će naši prevodioci to da nam prevedu. "Najviše primedbi ima ..."

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je, ako se ne varam, tačka 2, je l' tako?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, ne. To je na početku. Na početku, u sredini pasusa vam je "najviše primedbi od međunarodne zajednice". To piše.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Najviše primedbi od međunarodne zajednice ima nepotrebno rušenje i paljenje kuća u naseljenim mestima..."

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, ne. Rečenicu pre toga.

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. To je pogrešna rečenica. Generale, nas zanima treća rečenica u tom paragrafu.

SVEDOK JELIĆ: "Analizom," je l' odatle počinjem?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Sledeća.

SVEDOK JELIĆ: Pa, to je, "na osnovu reakcije međunarodne javnosti". To je sledeća rečenica.

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda je rečenica u prevodu podeljena, a u originalu nije. Da počnemo od onoga gde piše "analizom".

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je posle prve rečenice praktično. "Analizom realizacije postavljenih zadataka zapaženo je da su neke jedinice previše upotrebljavale borbena sredstva što je za posledicu imalo povećano oštećenje zgrada u zoni izvođenja borbenih dejstava".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Hoćete dalje? Možemo li?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Na osnovu reakcije međunarodne javnosti, posebno obaveštajnih službi, diplomatskih predstavnika, najviše primedbi od međunarodne zajednice ima na nepotrebno rušenje i paljenje kuća u naseljenim mestima, što može da ugrozi sve napore koji se ulažu na planu razbijanja terorizma na području Kosova i Metohije i stvaranju uslova da se političkim sredstvima prevaziđe politička kriza na Kosovu i Metohiji".

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, moram da proučim i vidim ...

SUDIJA ROBINSON: Ali gde je ta rečenica gde piše na engleskom, "*specifically, a large number of houses were destroyed and torched*" (preciznije, veliki broj kuća je uništen i zapaljen)?

TUŽILAC NAJS: To moramo da ispitamo.

SUDIJA ROBINSON: Da, to bi trebalo da se ispita. Sada moramo i na pauzu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. To se završava kao što je i prevedeno, a to je da je međunarodna zajednica zabrinuta zbog nepotrebno rušenja i paljenja kuća i zatim piše: "Što može da ugrozi sve napore koji se ulažu na planu razbijanja terorizma na području Kosova i Metohije i stvaranju uslova

da se političkim sredstvima prevaziđe politička kriza". Da li to, prema vašem shvatanju, znači da bi moglo da dođe do toga da međunarodna zajednica nametne političko rešenje? Da li je to general Pavković mislio da kaže kad tu kaže: "Što može da ugrozi sve napore koji se ulažu na planu razbijanja terorizma na području Kosova i Metohije i stvaranju uslova," i tako dalje. Dobro, moramo sada da završimo. Ja ću ovo da istražim.

SUDIJA ROBINSON: Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Zamolio sam da svedok još ne uđe u sudnicu kako bih vam se obratio na privatnoj sednici, ako može.

(privatna sednica)

SUDIJA ROBINSON: Da li smo sada na otvorenoj sednici?

sekretar: Da.

SUDIJA ROBINSON: Hteo bih da kažem da zbog logističkih razloga neće biti moguće da se gospodin Sel vrati kući i onda da se ponovo vrati u Hag (The Hague) u ponedeljak, te će zbog toga on ovde da ostane. I zbog toga, gospodine Najs, bismo mi želeli da danas završite sa unakrsnim ispitivanjem ovog svedoka, kako bismo sa svedočenjem gospodina Sela mogli sutra da završimo. I iz tog razloga možda ćemo sutra početi u 8.00, ali konačnu odluku o tome još nismo doneli.

TUŽILAC NAJS: Dok čekamo svedoka, prevodioci su nam objasnili da rečenica koja se nalazi u dokumentu u stvari ne bi trebala tu ni da stoji. Dodata je jedna rečenica. Ja sam, dakle, jednostavno precrtao tu rečenicu.

SUDIJA ROBINSON: Pa, radi se o veoma ozbiljnoj greški.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da u vezi sa ovim šta ste napomenuli da ćete razmotriti da li može da se radi ujutro od 8.00, imate u vidu i činjenicu da se moj sprat koji je poslednji u nizu, sutra seli u drugu zgradu i meni je sve vreme isplanirano tako da pre nego što dođem ovde, završim nešto što je vezano za to, sasvim tehnički. I bilo bi mi krajnje, kako bih rekao, nepraktično da sutra još jedan sat pre toga budem uskraćen za vreme.

SUDIJA ROBINSON: Imaćemo to na umu, gospodine Miloševiću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, u vezi sa onim poslednjim dokumentom, ono pitanje koje smo vam postavili, ne postoji u originalnom dokumentu. Ono šta vam kažem je da ste vi 1998. godine bio lojalni oficir koji je služio u vojsci koja je redovno koristila nasilje nad stanovništvom, nešto šta je bilo nezakonito i vi ste znali da se to radi.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je vaša konstatacija da sam ja bio lojalan, ali lojalan jesam čim sam dao zakletvu državi i narodu da ću braniti svoju otadžbinu, a ovaj drugi deo potpuno odbacujem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste, naravno, služili u vojsci na čijem čelu je bio general Perišić. Da li vam je bilo poznato, da li vam je kasnije bilo poznato da se on požalio na zloupotrebu vojske i da se požalio ovom optuženom i da je nakon toga on bio smenjen?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Načelnik Generalštaba, general Perišić, je više puta obilazio jedinice na Kosovu i Metohiji. Igrom slučaja kod mene je bio tri, četiri puta u brigadi i obilazio je jedinice na Dulju, Štimlju i Biraču. Osim vojničkog protokola i obaveza koje sam ja imao kao komandant brigade i ujedno kao komandant garnizona, prema njemu, nikakvih drugih razgovora i tema nije bilo.

SUDIJA BONOMI: Gospodine, da li biste mogli da odgovorite na pitanje?

SVEDOK JELIĆ: Pokušavam da odgovorim na ovo pitanje, ne znajući... Ja ne znam šta je gospodin Perišić iznosio pred gospodinom Miloševićem ili

pred Vrhovnim savetom odbrane, odnosno, u tom periodu Ministarstvom odbrane.

SUDIJA BONOMI: To je, dakle, odgovor. Ostalo je bilo nepotrebno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vesli Klark (Wesley Clark), američki general je izneo stav, odnosno mišljenje da je Perišić bio smenjen zato što nije podržavao politiku optuženog da se koristi sila protiv stanovništva na Kosovu. Da li je tačno da je, u stvari, politika ovog optuženog 1998. godine bila da se vojska koristi protiv stanovništva, dakle ne samo da čuva granice ili slične stvari, već da se, u stvari, koristi protiv stanovništva?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To šta je izneo gospodin Klark meni nije poznato, a vojska je imala svoje zadatke tačno definisane Pravilom službe i Zakonom o Vojski Jugoslavije. Dakle, osnovni zadaci su obezbeđenje državne granice, obuka vojnika i obezbeđenje prohodnosti komunikacija u miru. U ratu, odbrana države od agresije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo sada jedan drugi dokument. Radi se o novom dokumentu. Radi se o jednom vašem dokumentu od 8. avgusta 1998. godine. Upućen je komandi prištinskog korpusa i to u vezi sa telegramom. Broj se navodi. Možda bismo mogli da stavimo dokument na grafoskop. I u dokumentu stoji sledeće: "U skladu sa izdatim naređenjima izvršena je analiza izvođenja borbenih dejstava i saradnje sa jedinicama MUP-a". Imamo sledeći izveštaj, onda imamo borbenu grupu u rejonu Dulje, zatim koja je jačina razmeštenog ljudstva. Molim da se sad na grafoskop stavi sledeća strana. Pod "b" vidimo šta stoji. Možemo i sami da pročitamo dokument. Ali, dakle, tu se opisuje korišćenje tenkova u Dulju, zatim imamo Štimlje, šest tenkova. Molim sada sledeću stranu kako ne bismo nešto preskočili. U tački 3 stoji da su se pripadnici MUP-a i Vojske Jugoslavije pravilno odnosili prema civilnom stanovništvu, imovini, bez zloupotrebe prava, bez krađe i kriminala. A pod tačkom 4 stoji da je uspeh jedinica bio dobar uz naglašavanje sledećih problema i onda se tu spominje to da je policija odbila da učestvuje u napadu na DTG. Recite nam šta je "DTG"?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Diverzantsko-teroristička grupa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jasno je da je vojska koristila teško oruđe na toj teritoriji iako nije bilo proglašeno vanredno stanje. Gospodine Jeliću, to je tačno, zar ne?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jeliću, da li ste čuli pitanje?

SVEDOK JELIĆ: Nisam razumeo pitanje. Ovo je konstatacija. Nisam razumeo da li je to pitanje ili konstatacija.

SUDIJA ROBINSON: Pitani ste da li je tačno da je vojska delovala na teritoriji koristeći teško oružje iako nije bilo proglašeno vanredno stanje.

SVEDOK JELIĆ: Vojska se služila svim raspoloživim sredstvima u cilju obezbeđenja komunikacija. Mi smo imali naređenje komande korpusa za izvršenje svakog zadatka. Znači, nijedan zadatak nije rađen bez naređenja. Ovde se uglavnom odnosilo na komunikacije koje je trebalo očistiti od zaostalih terorističkih grupa.

SUDIJA ROBINSON: Generale, poenta pitanja je bila da li je to bilo urađeno uprkos tome što nije bilo proglašeno vanredno stanje. Dakle, samo činjenično pitanje? Ne bavimo se sada raznim ustavnim implikacijama. Gospodine Najš, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Budući da svi možemo da pročitamo ovaj dokument, molim da se uvrsti u dokazni spis.

SUDIJA ROBINSON: Da.

sekretar: To će biti dokazni predmet 933.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Upotreba vojske se nastavila i sad prelazimo na Račak. Ja ću se time pozabaviti u određenoj meri detaljno. Vi ste dosta svedočili o vojsci i Račku i mislim da je vaš stav bio da vojska nije imala nikakve veze sa Račkom. Da li je to tačno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi smo videli da je Radosavljević rekao u jednom intervjuu na televiziji, nećemo to ponovo pustiti, ali on je rekao da se radilo o zajedničkoj operaciji. Da li možete da nam objasnite zbog čega je Radosavljević rekao tako nešto?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne znam o kome se Radosavljeviću, o kom je Radosavljeviću reč.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Načelnik, šef policije koji je bio zadužen za tu operaciju. Nadimak mu je Guri. Da li znate sad na koga mislim?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Goran Radosvaljević, major. Ja ne znam, njegov intervju nisam gledao. On je bio potčinjen njegovoj komandi u Prištini i radio je, izvršavao je naređenja svoje pretpostavljene komande, dakle, njegovom štabu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo sada tabulator broj 8. Tabulator broj 8 prethodi događajima u Račku. Ovaj dokument je sačinjen nekih šest dana pre događaja u Račku. Radi se o strogo poverljivom naređenju pod brojem 49-1. Od kada ste vi došli ovde da li vam je pokazan taj dokument?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, imam taj dokument ako je to original prevoda. To je 107-2 broj, je l' tako?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. Dokument koji se pominje u prvom paragrafu, tu stoji: "Na osnovu naređenja komande Prištinskog korpusa broj 49-1, strogo poverljivo". Pitam vas da li ste taj dokument videli od kako ste došli ovde?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Taj dokument nisam video i mislim da ga nema ovde, koliko sam ja to gledao. To je dokument izvorni u tom periodu bio na osnovu čega sam ja napisao moje naređenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I u tom istom paragrafu dalje piše: "A u cilju obezbeđenja zahtevanog nivoa borbene gotovosti u narednom periodu, naređujem". I onda u tački 5 vidimo da se pominju šiptarski teroristi. Kakva je, prema vašem sećanju, to borbena gotovost u tom naređenju tada bila zahtevana i zašto?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovo naređenje koje je bilo izdato od strane komande Prištinskog korpusa, iz njega je proisteklo naređenje koje sam ja izdao ovde. I u principu, naređenja u vojsci izdaju se, pored izvornog dokumenta svoje jedinice, izdaju se osnovno izdavanje naređenja od pretpostavljene komande. Ono mora da obuhvati sve elemente koje je izdala pretpostavljena komanda. Čak i težište mora da se u tim dokumentima da se izrazi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Borbena gotovost za kakvu borbu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Borbena gotovost jedinice podrazumeva neprekidno. Borbena gotovost jedinica je stalna. To je stalna radnja i zato

i postoji vojska. Ona mora biti spremna da odmah reaguje na sve izazove kada je u pitanju bezbednost države, granice i uopšte zaštita naroda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, to se nije konkretno ticalo nečega što je trebalo da se dogodi u Račku za nekoliko dana?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo onda na tabulator 10. Vi ste 15. januara 1999. godine izdali jedno naređenje. To je naređenje opet izdato na osnovu naređenja komande prištinskog korpusa "strogo poverljivo, broj 105-1, od 15. januara 1999. godine". Da li ste taj dokument videli od kada ste došli ovde?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam taj dokument video.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, onda. Molim vas, pogledaćemo...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislim da ga nema tu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da proverimo par stvari koje ste vi rekli o samom Račku. Govorili ste o blokadi i o tome da je MUP formirao tu blokadu negde oko 3.00 i oko 7.00. Da je blokada trajala između 3.00 i 7.00. Da li je to tačno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Prema podacima s kojim me je upoznao načelnik MUP-a Uroševac i plan koji je imao kod sebe od njegovog štaba, jedinice snaga MUP-a su u ranim jutarnjim časovima, pominje se na više mesta broj, vreme, tačno vreme ne mogu da vam kažem, jer nisam bio tamo, snage MUP-a su izvršile blokadu do svanuća, prostora gde se smatralo da su terorističke snage koje su stalno napadale i atakovale na komunikaciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Što podrazumevate pod blokadom?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U vojsci se podrazumeva pod blokadom rejon, prostor, mesto koje jedinice koje su određene za to jednostavno okruže.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ako se možda već ne vrši potpuno opkoljavanje, sigurno se blokira jedan potencijalni pravac bega. Da li i reč "blokada" može da se koristi i za tako nešto?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, može se upotrebiti, ali to je u žargonu uobičajeno... Nije uobičajeno. Uobičajeno je kad je veći prostor, znači, više od polovine posednuto jedinicama i smatra se da je ta jedinica, odnosno,

ako se radi o nekom mestu, praktično u blokadi. Pored toga, podrazumeva uvek da glavne komunikacije moraju biti zatvorene.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada, molim vas, da pogledate kartu koja se s vremena na vreme koristi na ovom suđenju. To u stvari nije karta, to je snimak iz vazduha. Dok čekamo da se to donese u sudnicu, recite nam, kakva je bila situacija u vezi sa vašom jedinicom na obuci. Vi ste tada u području sela Račak imali neku jedinicu na obuci, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislim da je pogrešna konstatacija. U oblasti Račka nismo imali nijednu jedinicu na obuci. Jedinica, ja sam to objasnio prošli put, jedinica se nalazila na Dulju prema sporazumu i ta jedinica je kompletno držala od Štimlja do Birača komunikaciju i izvodila obuku na tim pravcima...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Račak sa strane bočno praktično.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas, pogledajte sad na mapi ovo sa vaše desne strane. Molim da se malo zumira unazad kako bismo videli celu kartu. Recite nam, na ovom snimku ... U stvari, prvo pogledajte snimak i upoznajte se sa detaljima i onda nam recite da li mesto gde se nalazi veliko slovo "A" otprilike označava mesto gde se nalazila vojska?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je ovo mesto, ako sam dobro razumeo, a vojska se nalazila u ovom rejonu ovde, u borovoj šumi, obzirom da je gornji deo već i posečen te šume, znači, ovde je najgušći deo šume i tu se vojska nalazila od aprila pa sve do početka agresije. Jedan deo borbene grupe koji je, čija je komanda na Dulju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A onda ako pogledate sa leve strane toga, vidimo slovo B i to označava jedno područje koje ide otprilike sever-jug, u stvari, malo prema jugoistoku i pri dnu tog označenog područja videćete na engleskom piše "VJ, MUP, tenkovi i vozila". Da li je to tačno da je na tom mestu bilo tenkova i vozila Vojske Jugoslavije i MUP-a?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne znam ko je bio u tom periodu tu. Vojska i tenkovi nisu bili tu u tom periodu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako to znate?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Znam zato jer nisam dobio zadatak. Kako znam? Jer sam ja komandant jedinice. Logično je da ja znam sve gde mi se jedinice nalaze u određenom danu, u određenom periodu. Moraju imati plan, naređenje od pretpostavljene komande. Ja moram izdati svoje naređenje, potčinjeni komandant jedinicama angažovanim izdati naređenje i tek onda preći u realizaciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nešto niže, južnije na karti nalazimo veliko slovo "C" i pored slova "C" takođe stoji oznaka "Vojska Jugoslavije, MUP, tenkovi i vozila". Mi smo ovde čuli svedočenje da je tamo bilo tenkova i vozila. Da li vi prihvatate mogućnost da je tamo bilo tenkova i vozila ili vi opet kažete da zato što ste vi izdali naređenje da zato tamo nije bilo nikakvih tenkova?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne zato što sam ja izdao naređenje, nego nisam izdao naređenje da tamo budu tenkovi. Prema tome, nije ni bilo tamo vojske i tenkova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, ako sada gledamo te tri pozicije i ako na trenutak pretpostavimo da je to tačno, A, B i C, da li to onda predstavlja neku vrstu blokade kako bi ljudi bili sprečeni da se povlače prema istoku?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Prvo, ne mogu da pretpostavim zato što vojska nije bila tamo, a blokada na ovaj način koji je pokazana u stvari ne označava blokadu tog naseljenog mesta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Recite nam, molim vas, sada gde je u to vreme bio stacioniran operativni centar Generalštaba?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da li sam ja dobro razumeo "operativni centar Generalštaba"? Ja sam imao svoju komandu korpusa i operativni centar Generalštaba pretpostavljam da je bio u Beogradu, tamo gde mu je mesto.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naređenja ... Da. Operacije ove vrste koje su se prema mojim rečima dešavale zajedničke operacije MUP-a i Vojske Jugoslavije pre nego što je proglašeno ratno stanje kako bi se neutralizovala jedna veća jedinica OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves), da li bi takvo naređenje trebalo poteći iz Beograda?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sigurno da je izvor pokreće, pokreće se iz Beograda, međutim i komandant strategijske grupacije kao što je nivo komandanta armije, ima prava da donese određene odluke o upotrebi vojske u određenom trenutku za zaštitu nekog elementa borbenog poretka

vojske ili dela teritorije do donošenja odluke Vrhovnog saveta. Ovde nije imalo nikakve potrebe, jer vojska nije ni angažovana. A za mene je mogao da donese odluku samo komandant korpusa, a ja sam mogao samo da preduzmem mere i preduzimaju mere svi komandiri od najnižeg nivoa, od komandira čete pa zaključno sa, govorim kod mene, komandantom brigade za zaštitu ljudstva bez odobrenja ukoliko su ljudstvo i tehnika ugroženi. S tim što ima obavezu da odmah izveštava prvog pretpostavljenog starešinu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde ste se vi nalazili 15. januara? Vi lično. Vi niste bili u Račku? Gde ste bili?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U Račku nikada ja nisam bio, a 15. januara bio sam u štabu, odnosno, u komandi brigade u Uroševcu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi veoma dobro znate, gospodine Jelić, da je vaša brigada aktivno učestvovala u ispaljivanju granata na Račak i na druga mesta u zajedničkoj operaciji sa MUP-om. Ovo što nam vi sada kažete je potpuno neistinito. Da li sam u pravu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja, kao prvo, ovo ne znam i negiram. Nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako su informacije prolazile od Generalštaba u Beogradu do vaše brigade? Da li je to išlo preko Prištine?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Prema svim pravilima i uputstvima u komandovanju, rukovođenju jedinicama, prvopretpostavljeni komanduje jedinicama. Izuzetno može, izuzetno može drugopretpostavljeni narediti nešto drugopotčinjenom, ali kažem, izuzetno. Ja u mojoj karijeri skoro nikada tako naređenje nisam dobio i meni je uvek naređivala komanda prištinskog korpusa dok sam bio u komandi, odnosno, bio komandant brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Rekli ste nam ... U stvari, samo da završimo ovo. Znači, komunikacija prema Beogradu išla je preko Prištinskog korpusa i naređenja koja su dolazila do vas išla su preko prištinskog korpusa, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Malo ste preskočili jednu stepenicu. Od Generalštaba naređenja idu prema strategijskoj jedinici, a to je armija, a armija naređuje korpusu, a korpus potčinjenim jedinicama, a potčinjene jedinice svojim potčinjenim jedinicama. Znači to je lanac komandovanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Vi ste opisali jedan susret koji se odigrao nekoliko dana pre Račka, odnosno sastanak, a čija je svrha bila da se vi jednostavno obavestite da će se ta operacija u Račku odigrati, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam, ako se... Ne znam na koji susret se to odnosi, niste bili konkretni, ali ako je to na susret sa načelnikom SUP-a, onda ste u pravu. Uobičajeno je da kada se izvode borbena dejstva, i susedne jedinice, kao i ja ako izvodim neka borbena dejstva, da suseda obavestim o tome. Ima to razloga. Zbog preduzimanja određenih mera bezbednosti, da ne bi došlo do ubacivanja terorista na njegovoj teritoriji, prelivanja, da on preduzme svoje mere za radi zaštite sebe i svog ljudstva, odnosno zone odgovornosti koju štiti i brani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste rekli da treba izbeći prijateljsku vatru i posledice toga, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisam razumeo. Koju vatru?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije. Ne čuje se dobro ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim na vatru kada jedinice slučajno pucaju na svoje vlastite snage. Ako ne znate gde su, uvek postoji mogućnost da možete nauditi vašim vlastitim snagama. To se zove prijateljska vatra. Da li vas je to brinulo tada?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nije uobičajeno kod nas da se to zove vatra, prijateljska vatra. To je ... To se kod nas malo drugačije zove i drugačije se organizuje. Ako jedinice sadejstvuju, onda moraju decidirano odrediti linije prekida vatre jedni prema drugima, ukoliko se ulazi posebno u naseljena mesta, kao što su gradovi, urbane sredine i tome slično. Ili na spojevima i bokovima jedinica na frontu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, vi kažete da je jedino šta su vaše snage radile 15. januara to da ste vi pucali u jednom drugom smeru i to samo zato jer je neko pucao na vas. U koje doba dana 15. januara je to bilo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja to samo ne kažem nego tvrdim da je tog dana kada su jedinice MUP-a blokirale Račak tražeći teroriste došlo je do otvaranja vatre i jedinica koja se nalazila u borovoj šumi, odmah je posela položaje, a u međuvremenu na nju je otvorena vatra negde oko 8.00, 9.00. I to je otvorena iz, sa jednog bezimenog visa iznad sela Belince, nešto južnije za oko 300, 400 metara. Znači, ne iz sela, nego iz, sa bezimenog visa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I do koliko sati je sve to završeno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vatra je otvarana povremeno, nekoliko rafala. Ispaljene su, koliko se ja sećem, tri minobacačke mine 82 milimetra, što je potvrdio vaš svjedok ovde koji je bio u toj brigadi. Mislim da se zove Šukri Buja (Shukri Buja).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači do kada se taj incident završio?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je negde do 10.00, taj incident je prestao. Normalno, jedinica je i dalje ostala u punoj borbenoj gotovosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako je, ako je o tome obavještena Priština i gornji nivoi do Generalštaba?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislite na incident prema vojsci koji je bio?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je uobičajeno da komandant bataljona odmah, prvo šta radi, to je da preduzima mere zaštite ljudi, tehnike. Znači, poseda položaj za kružnu odbranu koja je ranije odobrena planovima. Kad preduzme sve mere i odbije napad, bez obzira gde se to nalazi, da li u ovom slučaju ili u drugom, izveštava linijom komandovanja. Znači sad ide obrnuto, linijom izveštavanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vaš izveštaj o tom incidentu ne bi to ni na koji način povezao sa operacijom MUP-a u Račku, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Moj izveštaj ne može nikako biti vezan za operaciju, jer ne znam elemente, podatke, onoga šta se tamo dešavalo. Mogu znati samo ako sam učestvovao u tom delu i onda sam i dužan i obavezan da izvestim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Znači u izveštaju o tome šta se dogodilo između 8.00 i 10.00 ne bi stajalo ništa o Račku zato što to nije imalo nikakve veze sa Račkom.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Konkretno odakle je otvarana vatra, uvek se daju konkretni podaci, ne uopšteni. Znači, daje se podatak odakle je otvorena vatra, šta je urađeno i eventualni naši gubici koji su ... Da li su to borbeno sredstva, motorna vozila ili u najgorem slučaju, ljudstvo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li vi videli taj vaš izveštaj koji ste poslali vašim nadređenima od kako ste došli ovde, izveštaj o tom incidentu od 15. januara?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je taj izveštaj ovde u tabulatoru, ako se sećam. Ne znam koji je broj tabulatora ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imamo ... Recite nam koji je to tabulator? Počeli ste negde oko 11 ili 12. Recite nam koji je?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sad ću pogledati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je, mislim, 17. Ako mislite na njega.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, možda je to tabulator 17, jer to pokriva. Idemo onda na tabulator 17 da vidimo kako ste se vi tamo izrazili. Molim da se tabulator 17 stavi na grafoskop. Ovde se, znači, govori o 15. januaru. Tu se pominje "pri izvođenju redovne obuke" zato sam vas ja pitao o obuci. "Otvarana je snažna vatra iz sela Rance (Rance), minobacačka vatra. Odgovoreno je vatrom". Tu se, dakle, ne spominje Račak. "Posledica po naše snage nije bilo," zatim, "dana 15. januara 1999. godine snage MUP-a Republike Srbije u ranim jutarnjim časovima blokirale su širi rejon sela Račak". Znači, oni su to blokirali. Zatim na sledećoj strani, "oko 7.00 otvarana je snažna vatra na snage MUP-a," i tako dalje, "iz pešadijskog naoružanja". Opet se govori o borbenoj obuci, zatim o blokadi i pretresu Račka. U stvari, recite mi prvo zašto ste vi ovde napisali, "nijedno naše vozilo nije ulazilo u selo Račak niti u okolna naselja," pri kraju dokumenta? Zašto ste smatrali da je to potrebno bilo uključiti u vaš izveštaj?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Upravo zato što je otvarana vatra iz našeg naoružanja, uzvraćena vatra i da bi to bilo decidiranije, da bi pretpostavljena komanda, odnosno, komandant korpusa zano šta se desilo na terenu tačno, ja sam morao da izvestim da nijedno vozilo iz rejona, znači, nije ulazilo u selo, ovde se osnosi na selo Račak. Jer upotrebom borbenih vozila mora se izvestiti tačno do koje se tačke ide, šta se radi i kad se vraća vozilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Ali jedno je kada kažete gde je neko vozilo išlo, a drugo je kad kažete gde vozilo nije išlo. Mene zato zanima zašto vi u vašem izveštaju pominjete šta vi niste radili u selu Račak. Da li je to možda

zato što se radilo o zajedničkoj operaciji i vi ste ovde pokušavali da kažete koja su bila ograničenja vašeg učešća u toj operaciji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nikakva zajednička operacija nije bila. Ako ste pogledali gore u ovom delu koji se odnosi na otvaranje vatre, govori se da je jedinica uzvratila vatru i nije ulazila u selo Račak. Znači, uzvraćanje vatre ne ide stacionarno. Ovo su sve jedinice brzopokretne i odgovaraju oni vatrom i udarom. Ne samo vatrom. Znači ona odlazi, zauzima rejon, uništava cilj ili ide dalje, a ne stoji statično kao artiljerija da bi bila, da bi bila statična i da se ne pomera, pa da se traži položaj za nju. To je znak zašto je ovo urađeno u konačnom izveštaju...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo jedan drugi dokument, 16. januar. Gospodine Jeliću, vi nam ne govorite istinu.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je vaše mišljenje. Vi na to imate pravo, a ja vam govorim kako sam polagao račune svojoj komandi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovo je dokument Generalštaba Vojske Jugoslavije, datum 16. januar 1999. godine. Molim da se stavi na grafoskop. Da li su dnevni operativni izveštaji Generalštaba slati prema dole, do vašeg nivoa komande? Da ili ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Operativni izveštaji komande Generalštaba? Kako ... Nisu mogli da budu slati nama, nego mi šaljemo operativne izveštaje prema pretpostavljenoj komandi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Evo, ovo je njihov izveštaj od 16. januara, a on pokriva period od 6.00, 15. januara do 6.00 16. januara. I budući da nememo puno vremena, pogledaćemo samo jedan deo. Na engleskom je to četvrta strana, a u originalu je to pod "Treća armija". Vidite li ovaj deo gde se govori o trećoj armiji?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nema ovde ... Ne vidim to ... Dobro ...

SUDIJA KVON: Druga strana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na drugoj strani originala, pri dnu. Odmah posle devetog naslova. Ovo gde piše "3A, Treća armija". Vidite li taj deo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ako pogledate drugi paragraf u tome ... U stvari, možda je najbolje da nam ga vi pročitate kako bismo bili sigurni da nema nikakvih problema u prevodu. Pročitajte nam ovo...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Najbolje bi bilo da pročitam čitav taj deo, tako da imamo kontekst. Tako će bolje da se razume. "Prilikom izvođenja taktičke vežbe ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bio bih vam zahvalan, budući da nemamo mnogo vremena, ukoliko želite da pročitate prethodni paragraf, možete jer se tu pominje vaša jedinica. Dobro, u redu. Nastavite.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, da ... "243 mehanizovane brigade Uroševac u rejonu prevoja Dulje kod sela Šefer, šiptarski teroristi otvorili su vatru iz pešadijskog naoružanja nakon čega su se povukli ka objektu Dara Glava. Nije bilo posledica po naše snage. Deo snaga BG243-1 angažovan je na blokadi Račka, opština Štimlje u kome su pripadnici MUP-a izvodili akciju protiv šiptarskih terorista koji su ubili ...

prevodioci: Da li bi svedok mogao, molim vas, da čita sporije kako bi prevodioci mogli da prevedu.

SUDIJA ROBINSON: Generale, čitajte sporije zbog prevodilaca.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... u kome su pripadnici MUP-a izvodili akciju protiv šiptarskih terorista koji su ubili pripadnika MUP-a". To piše ...

SUDIJA KVON: Generale, molim vas, pročitajte ponovo drugi paragraf polako.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: "Deo snaga BG243-1 angažovan je na blokadi sela Račak, opština Štimlje, u kome su pripadnici MUP-a izvodili akciju protiv šiptarskih terorista koji su ubili pripadnika MUP-a".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ali ovo je ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ali sada, molim vas, objasnite ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ali ovaj akt nije izvorni, nije iz korpusa ni iz armije ni iz brigade. Tu se jedinica nalazi. I ako se smatra da je jedinica tu bila u blokadi, onda jeste u Štimlju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, vi ste nam objasnili da naređenja ove vrste koja sam ja pomenuo, to jest, naređenja za izvođenje ovako velikih operacija, moraju da dođu iz Beograda. To znači da ta naređenja ne dolaze ujutro, nego moraju da dođu par dana ranije. Vi ste nam takođe objasnili kako ste vi svoje izveštaje slali preko Prištine i to je sve išlo gore do Beograda, na primer, ukoliko je na vas otvorene vatra iz pešadijskog naoružanja. Ovaj dokument je sačinjen u Beogradu. Da li vi to razumete? Da nije bilo planiranog razmeštaja vojnih snaga da se pomogne pripadnicima MUP-a, onda bi Beograd to znao. Kako može biti da 16. januara Beograd ovde beleži da je deo vaših snaga angažovan na blokadi sela Račak?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vi ste nekoliko pojmova ovde izneli. Ja moram da odgovorim na svaki, ako dozvolite. Naređenja nikad nisam dobijao iz Beograda lično ja. Nikada nijedan dokument nismo dobili u brigadi iz Beograda. Dakle, sve je išlo linijom komandovanja preko komande Prištinskog korpusa. Komanda Prištinskog korpusa ima moj izveštaj i taj izveštaj je jedino validan za komandovanje, odnosno za ocenu stanja u jedinici. Komandant korpusa je taj koji prihvata ili ne prihvata izveštaj. Ovde najverovatnije da je gospodin koji je obrađivao ovaj akt, a ja to ne znam ko je obradio prema ovim inicijalima, računao da se tamo već nalazi borbena grupa koja je odobrena od verifikatora i on je to stavio da se nalazi jednostavno u blokadi. A vi vidite, ako se to uzme i malopre ste sami izneli, zar ne predstavlja ovo blokadu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo trenutak, samo trenutak. Zaustavite se ovde. Šta su to verifikatori odobrili? Ono što verifikatori kažu, neće se naći u beležci o tome šta je radila vaša grupa. U izveštaju poput ovog koji sad gledamo, o aktivnostima vaše grupe piše ono što ste vi izvestili. Možete li vi sada da nam objasnite kako to da je u ovom dokumentu to opisano na ovaj način?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Opis u ovom dokumentu je isto kao i jedno od vaših pitanja da je je jedinica ovde ako se nalazi u blokadi. Svako prisustvo jedinice na nekom terenu, kao juče što smo videli u ispitivanju, u stvari, nekome predstavlja neku blokadu, makar kratanja ako ništa drugo. Jer kroz rejone jedinica, borbene poretke, ne može se ići prirodno, kao normalno na

slobodnoj teritoriji gde nema vojske. Jer ovde bi sigurno stajalo da je bilo gde upotrebljen bilo koji deo jedinice, u ovom izveštaju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja moram da vam kažem da je situacija sasvim jasna, da ste vi učestvovali u zajedničkoj operaciji i da je tu operaciju unapred Beograd odobrio, da je o toj operaciji izveštaj poslat nazad u Beograd i ovaj dokument pokazuje da ste vi lagali.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Hvala na komplimentu koji ste mi dali, ali to uopšte nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte sada ovaj dokument, molim vas.

SUDIJA ROBINSON: Da li želite da se ovo uvrsti u dokazni spis?

TUŽILAC NAJS: Da.

sekretar: Dokazni predmet 394.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da sada pogledate ovaj dokazni predmet koji je već uveden u dokazni spis. Radi se o dokumentu koji se odnosi na 15. januar, vreme između 3.00 i 8.30. Ako pogledate legendu u gornjem levom uglu i na osnovu ovoga stoji da je 243. brigada bila prisutna i to na položaju severno od sela Račak. Otprilike gde se nalazi slovo A. Ako pogledate sa desne strane, desno prema istoku, videćete još jedno obeležje i to je, dakle, obeležje protivvazdušnog dela vojske. Da li vidite to? Recite nam, da li je na tom mestu bila razmeštena vojska? Dakle, tu na istoku.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vojska nije... Ovo nije potpuna karta. Ne znam čija je ovo karta koja je, vidim, uvrštena ovde, PVO sistem ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To nije ni bitno sada.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, nije potpuna karta. Znači, PVO sistem ne raspoređuje se ovako. Imali su tri "Prage". Jedna je bila na vrhu Čanovića brda, znači ovde. Jedna je bila ovde pored punkta, a jedna je posela položaj Koštanjevo (Koshtanjeve). Tenkovi su ovde obrnuto nacrtani. Tenkovi su bili ovde, a transporteri unutra. To imate u izveštaju koji je poslat komandi korpusa. Ovo je malo poremećeno. To je nakon otvaranja vatre na rejon jedinice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, ovu kartu je predočio Janičević, načelnik SUP-a i on kaže da ste vi bili prisutni na dva mesta. Gore, tamo na severu i na istoku. Sad da li je on u pravu ili nije u pravu? Radi se, inače, o svedoku Odbrane.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: On je potpuno u pravu, ali kazao sam da su simboli obrnuto nacrtani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste nam rekli da ste bili prisutni samo na jednom mestu. A sada prihvatate da ste bili prisutni na dva mesta.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vi ste ovde malo pomešali. Ovo je borbena grupa koja se nalazila, deo borbene grupe sa Dulja. Kada je otvorena vatra, jedinice su posele položaje za odbranu, pa je PVO sistem poseo kod punkta koji je ovde označen, još možda bliže. Druga jedinica je posela iznad Čanovića brda, a treća je posela Koštanjevo. To je sistem odbrane. Tenkovi nisu stajali u koloni, nego su poseli istočno od rejonu razmeštaja, a transporteri u sredinu, a haubice su bile na zapadnoj strani. Govorim vam detalje oko ove grupe sada.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, pomozite mi. Možda mi je nešto promaklo. No, tokom vašeg svedočenja juče i ranije, da li ste vi ikada pomenuli prisustvo te jedinice u Koštanjevu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Selo Koštanje, tu je bila jedna "Praga". Ne sećam se da li sam je juče pomenuo. Tu je bila jedna "Praga" odavde. Jedna ovde, a jedna gore 671, na vrhu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vama su i Pretresno veće i optuženi postavljali vrlo opsežna pitanja kako bi se utvrdilo tačno gde su se nalazile vaše jedinice. Ukratko, vi nikada niste spomenuli Koštanje, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja nikada nisam pomenuo čak ni kotu 671, a ne samo Koštanje. Bilo je postavljeno pitanje odakle ovde borbena grupa i odakle jedinica koja izvodi obuku prema selu Rance, ako se dobro sećam. To možete pogledati u zapisniku i da li je njihova komanda na Dulju ili nije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte ponovo, molim vas, na snimak iz vazduha, sa desne strane, na stalku pored vas i pogledajte položaj označen slovom "C". Jutros vi ste negirali da su se bilo kakve trupe nalazile na poziciji označenoj slovom "C", a to je vrlo blizu Koštanja, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, to je blizu, ali jedinica se nije nalazila u blokadi kao što ste vi rekli. Vi ste pitali da li su to jedinice angažovane u blokadi u tim jutarnjim časovima koje su blokirale Račak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, gospodine Jeliću. Možemo da se vratimo na transkript, ako bude bilo dovoljno vremena. Vama je bila svaka moguća prilika da kažete da li je bilo vojske na području Koštanja, a vi ste mislili da je to nešto šta je pominjano tokom iznošenja dokaza Tužilaštva i onda ste negirali to. Međutim, vi ne govorite o tome šta je vojska radila u selu Račak budući da znate da je vojska zajedno sa MUP-om prekoračila sva svoja ovlašćenja i učinila nešto što se pretvorilo, u stvari, u jedan užasan masakr, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. To uopšte nije tačno. To je vaša konstatacija. Nijedna granata, nijedan metak nije opaljen u selu Račak. Ako uzmete kartu i izvršite analizu, pa ćete videti da li se moglo gađati ovim sredstvima koja se nalaze gore, osim eventualno na obodima sela Račak. To vam je, mislim, potvrdio i načelnik SUP-a koji je u krajnjem i izvodio ovu akciju. A nema razloga da krije gde smo izvodili zajedničke akcije, nema potrebe kriti, jer za to imamo dokumenta, odnosno, naređenja pretpostavljene komande.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koji ratni dnevnik, odnosno, u kom ratnom dnevniku ili i kojim dokumentima iz predmetnog vremena bi se zabeležili različiti pokreti trupa, na primer, uključujući pokret trupa ka Koštanju?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ratni dnevnik postoji samo u ratu. Ovo je mirnodopsko vreme, jedinice izvode obuku na terenu i dozvoljeno je da budu tamo. Znači, nema ratnog dnevnika u ovom periodu. Jedinica ima samo plan odbrane ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A koji će onda dokumenti iz predmetnog vremena pokazati...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ima naređenje za izlazak na teren u kome se definišu svi zadaci, veličina, brojno stanje i zadaci jedinice na terenu. I ona ima svoj plan, a komandant te grupe izrađuje plan odbrane objekta i taj plan čuva u najstrožijoj tajnosti i za svaki napad on brani svoju jedinicu posedanjem novih položaja van logora. Znači, jedinica se ne nalazi samo u logorskoj prostoriji, nego čim je napadnuta, sredstva i ljudstvo posedaju položaje i brane svoje jedinice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi ovde imamo jednu operativnu evidenciju koja nam je dostavljena u vezi vaše jedinice, odnosno, relevantne jedinice. Možemo to da vam dostavimo da pogledate tokom pauze. Međutim, tu se ništa ne pominje u vezi sa onim što se desilo 15. januara. Kako to objašnjavate? Daćemo vam taj dokument. No, recite nam kako je moguće da se u ovoj evidenciji uopšte ne pominju događaji od 15. januara?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja to sad mogu da nagađam, jer ne vidim ispred sebe ništa. Nemam dokument. Ne znam o čemu uopšte govorite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Evo, možete da pogledate ovaj dokument koji smo mi dobili i recite nam o čemu se radi. To je, inače, jedan od vaših dokumenata. Molim da se dokument stavi na grafoskop. A budite tako ljubazni, pa vi pogledajte original rukopisa. Dakle, radi se o borbenoj grupi za Čafa Dulje (Qafa e Duhel) kojom je komandovao potpukovnik Dragan Todorović. Da li je to tačno? Dakle, da li je to tačno vezano za onu jednu jedinicu, odnosno, za onaj jedan položaj na kome ste rekli da je bilo vojske?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. To je ako, se ne varam, iz tog perioda, ali malo lošije napisano, tako da morao bih da pogledam o čemu se sve radi ovde. Ne mogu da, jednostavno da odmah prokomentarišem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte tačku 1. Tu se navodi nešto što se desilo 14. janura, zatim pod tačkom 2 stoji da borbeni raspored nije promenjen. Zatim, pominju se Frašna i Boja, zatim Birač, zatim potrošnja goriva. Ništa drugo. A onda imamo sledeći dan, 16. januar. Da li imate bilo kakvo objašnjenje zbog čega to nije spomenuto u ovom dokumentu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Moram prvo da pogledam i mislim da je on ovede izneo...

TUŽILAC NAJS: Kako bismo uštedeli na vremenu, možda bi svjedok to mogao da pogleda...

SVEDOK JELIĆ: Ja mislim ...

TUŽILAC NAJS: ... tokom pauze. Naravno, ja ne ohrabrujem Pretresno veće da sada napravimo pauzu, budući da bih ja hteo da postavim još jedno pripremno pitanje, ako mi dozvolite.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U pitanju je druga tema, ali bih jednostavno želeo da uštedim na vremenu. Molim da mi se doda ovaj drugi dokument, ne kopija, nego ovaj ... Molim da se ovaj dokument stavi na grafoskop. Ovo je ažurirana verzija onog dokumenta koji smo ranije pogledali i kojim smo se pozabavili. Tokom vašeg jučerašnjeg svedočenja, vi nijednog trenutka niste rekli da ste bili prisutni na bilo kom mestu zločina za koje se tvrdi da je mesto zločina, u bilo koje doba kada je počinjen navodini zločin. Rekli ste nam samo ono šta vam je bilo rečeno. Međutim, na ovoj karti se analizira, koliko je god to moguće, naravno, ovo nije konačna verzija, molim da koristimo ovu kartu samo u svrhu referenci, međutim, ovde je pokušaj da se analizira materijal za Pretresno veće koji se tiče kriminalnog ponašanja, navodnog kriminalnog ponašanja Vojske Jugoslavije, u periodu između 1998. godine i kraja 1999. godine. Tu se navode i datumi. Ja, naravno, ne kažem da je ovo konačna verzija ovog dokumenta, međutim, na ovaj način je obrađen veliki deo materijala. Pogledajte, molim vas, ovaj dokument i recite nam da li ste vi bili lično prisutni na bilo kojim od mesta gde se navode konkretni datumi? Znam da nekad datumi nisu veoma precizni. Ali, na primer, u gornjem levom uglu stoji da se nešto desilo u Jezercu (Jezerc) septembra 1998. godine i 1999. godine. Ako budemo imali vremena pogledaćemo to kasnije. Zatim imamo Belince 4. aprila, Račak, znamo da niste bili tamo. Zatim Štimlje. Imamo tri datuma za Štimlje. Muhadžer Babuš (Babush) dva datuma u mesecu martu, zatim Uroševac, takođe datumi iz marta i iz aprila. Gospodine Jeliću, ja bih želeo da nam pomognete i možda će vam Pretresno veće dozvoliti da tokom pauze pogledate i ovaj dokument kako bismo uštedeli na vremenu. Hteo bih da mi kažete, bilo sada, bilo nakon pauze da li ste vi bili prisutni na bilo kom od ovih mesta u vreme, odnosno, u danima koji su ovde naznačeni? Da li ste shvatili šta vas pitam?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Shvatio sam vaša dva pitanja. Prvo ste rekli da sam, da su to mesta zločina, a onda da li sam bio na tim mestima u datumima koji su ovde dati. Znači, dajete praktično pitanje dvosmisleno. Vi navodite ovde zločin. Ljudi koji vode borbu, naoružani civili protiv vojske i ginu mladići koji brane i dali su zakletvu da brane državu i pokušavate da rehabilitujete one koji su poginuli kao teroristi da bi prikazali ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, vi ste me pogrešno shvatili. Pogrešno ste shvatili pitanje. Ovo su mesta gde su se razni zločini desili,

odnosno, gde je došlo do kriminalnog ponašanja Vojske Jugoslavije. To se tvrdi. Sad, to je vaša zona odgovornosti. Koliko je god to moguće, dati su neki precizni datumi. Juče ni u jednom trenutku vi niste pomenili da ste vi bili prisutni na bilo kom od mesta koje je optuženi pominjao, a za koje je rečeno da su na tim mestima počinjeni zločini određenih datuma. Pogledajte sve ovo što piše na ovom dokumentu i možda ćete posle pauze moći da nam kažete da li ste vi zaista bili tamo. Evo jedan primer. Pogledajmo ovde Slatinu (Sllatine) u sredini karte. Imamo datum 13. april, od 13. do 15. aprila. Recite nam da li ste vi ikada bili prisutni u Slatini u periodu između 13. i 15. aprila 1999. godine? Odgovorite sa da ili ne.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da se setim, jer to je veoma kratko vreme. To je, u stvari, jedan dan, dva dana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. To se možda odnosi i na Vatu (Vataj) i na Dubravu (Dubrave). A Bičevac (Bicec)? Da li ste bili u Bičevcu u maju mesecu i to 22. maja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio više od mesec dana ukupno u tom rejonu, ali u selu nikada nisam bio, jer rekao sam da je tu bilo i komandno mesto brigade.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, dozvolićemo svedoku da sa sobom ponese ove dokumente kako bi ih pogledao tokom pauze i kako bi se pripremio koliko je to moguće da odgovori na pitanja.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, na početku ove rasprave ste pominjali nalog od 31. oktobra. Ja sam pročitao taj nalog i tu se jasno daju uputstva kako da se dođe do dokumenata. Ni u jednom trenutku se tu ne negira pravo Tužilaštvu da uloži takav zahtev.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U vezi sa ovim želim samo da stavim prigovor u vezi sa ovim pitanjem koje je postavljeno svedoku da gleda u toku pauze. Gospodin Najs ispituje svedoka kao da je on neki turista, pa da vidi da li se zatekao negde. To je komandant brigade koji svedoči o događajima u svojoj zoni odgovornosti. Prema tome, on je prisutan u celoj zoni odgovornosti

po čitavoj mreži svojih jedinica. I ne može se on ispitivati kao neki slučajni prolaznik koji je se možda zatekao toga dana ili ne. On je tamo prisutan 24 sata i general Jelić je i rekao, nijednom se nije udaljivao iz svoje zone odgovornosti i stalno je bio s vojskom na terenu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne vidim u čemu je tu poteškoća. U ovom dokumentu se navodi više navodnih lokacija zločina, a pitanje je veoma jednostavno. Svedok će da pogleda dokument i, ukoliko može, on će nam reći da li je bio prisutan ili ne. Ako se ne seća, onda će to i da kaže. Napravićemo sada pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onaj dnevnik koji ste pogledali u kome se ništa ne pominje u vezi sa 15. januarom, da li možete da nam objasnite zbog čega se tu ništa ne pominje?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je napisao komandant borbene grupe koji se nalazio gore i njegov izveštaj uglavnom se slaže sa izveštajem koji je dat u tabulatoru 17 koji je ispred mene koji sam ja predložio, ovde izneo pre dva dana. Ovde se navode uglavnom borbena dejstva koja su vođena na dva pravca: Lužnice (Luzhnice) i Ranca, a u ovom delu nema ništa da stoji da je izvođeno, jer ovde nisu praktično ni izvođena borbena dejstva. Komandant borbene grupe je smatrao, verovatno, to je njegovo uverenje, zašto nije napisao, jer to je dokument komandanta borbene grupe i on odlučuje o tome šta će stajati u njemu u određenom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vi vidite u čemu je problem, zar ne? Ovde imamo čoveka koji sačinjava svoj dnevni izveštaj u kome bi trebalo da stoje svi detalji u vezi sa selom Dulje, međutim, tu nema ničega u njegovoj evidenciji. Vi ste bili u Uroševcu i vi ste takođe vodili sličnu dnevnu evidenciju. Mi smo zatražili da nam se dostavi taj dokument, međutim, nikada ga nismo dobili, tako da mi ne znamo šta stoji u vašem dnevnom izveštaju. A u beogradskom izveštaju se navodi da ste vi, u stvari, učestvovali u zajedničkoj operaciji sa MUP-om, a takođe se pominje i otvaranje vatre iz Ranca i ka Rancu. Nemoguće je da na osnovu materijala koji je nama dostavljen shvatimo zašto je evidencija ovog čoveka tako nepotpuna.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vi ste ovde nekoliko konstatacija dali i mislim da ste ovde malo izokrenuli redosled reči. Nikada ni u beogradskom onom izveštaju ne piše da smo učestvovali već da je jedinica bila navodno u blokadi u rejonu gde je bila. Komandant ove borbene grupa, njegovo je lično pravo šta će on da stavi u ovaj dnevnik, jer on ne podleže dnevnoj kontroli pretpostavljene komande. U mom izveštaju komandi korpusa u tabulatoru 17 detaljno se iznosi šta se dešavalo tokom ova dva dana. Znači, 14. i 15. To je tabulator broj 17.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, vi dobro shvatate da je dokument iz tabulatora 17 dokument koji je nastao kasnije, dosta kasnije, odnosno 17. januara. Dakle, dva dana kasnije. Dakle, to nije evidencija iz predmetnog vremena koje nas zanima. U policijskoj stanici u Uroševcu, ako ste tamo bili, vaš dnevni izveštaj bi sadržavao informacije o tome koje informacije vi primete, a takođe i koje informacije prosleđujete dalje svojim pretpostavljenima. Međutim, mi nemamo taj dokument, tako da mi ne znamo šta ste vi zapisali.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne znam otkud ja da budem u stanici policije i tražim od njih izveštaje. Ja njima ne dajem naše izveštaje niti oni meni daju njihove izveštaje dnevne. Znači i u stanici policije u Uroševcu i u Štimlju ja u tom periodu nisam bio niti sam od njih dobijao izveštaje niti sam njima davao izveštaje, jer nije imalo ni razloga. Da smo imali zajedničku akciju, mi bi bili na zajedničkom komandnom i zajednički bismo komandovali jedinicama i zajednički bismo pisali izveštaj, svako svojoj pretpostavljenoj komandi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moja greška. Ja nisam mislio da kažem da se radilo da je vama komanda bila u uroševačkoj policiji, već sam mislio na vašu komunikaciju sa policijom u Uroševcu ili sa bilo kim drugim u vezi onoga što ste vi radili. Dakle, to je ono što sam ja hteo da kažem. Izvinjavam se. Ali recite nam, budući da vi niste imali informacije od policije, budući da niste komunicirali sa policijom, kako ste vi uspeli da napravite ovaj izveštaj, ovaj tabulator broj 17, budući da tu jasno stoji šta je policija očigledno uradila? Odakle vama te informacije?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Prva informacija ... Rekao sam da smo održali sastanak na poziv načelnika MUP-a, Bogoljuba Janićevića, u Uroševcu da će tog dana izvršiti protivterorističku akciju u širem rejonu sela Račak. I video sam njihov plan o toj akciji. U tom planu nije bilo nigde Vojske Jugoslavije,

niti je bilo pisanog naređenje za angažovanje Vojske Jugoslavije. Ja sam, dakle, dobio od njega informativno šta će raditi u tom delu, obzirom da ono šta je planirano, uglavnom je tako i rađeno. Na osnovu toga ja sam i sačinio izveštaj onoga šta se dešavalo u zoni odgovornosti kompletne brigade, a posebno ovde u neposrednoj blizini moje jedinice. I ovde ja ne navodim nijedan detalj šta je radio MUP niti bilo šta o događajima u selu, jer nisam imao ni elemenata, a u krajnjem, ni potrebe da se bavim tim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali, gospodine Jeliću, pogledajte svoj lični dokument. Vi ste tu naveli šta su oni uradili, ne šta nameravaju da urade. Rekli ste da su oni uspostavili blokadu, da su se u 16.00 vratili u bazu. Naravno da ste vi bili u kontaktu sa policijom, inače ne biste mogli da raspoložete ovakvim informacijama.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. U izmeni informacija da. Samo u izmeni informacija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, molim da se ovaj izveštaj uvede u dokazni spis. Ne zbog toga što je veoma relevantan sada, možda će postati relevantan, već zbog toga što želimo da upotpunimo svu dokumentaciju u vezi sa Račkom. A kao što sam rekao, ovo je dokument najdragoceniji koji smo uspjeli da dobijemo od organa vlasti. Gospodine Jeliću, recite nam ukratko, gde ste se vi nalazili 16. januara?

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak jedan. Ovo će da bude dokazni predmet 395.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, gde ste se nalazili 16. januara?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: 16. januara, koliko se sećam, bio sam u komandi korpusa na sastanku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde u komandi korpusa?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: U Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U Prištini. Vrlo dobro. I vi ste već tada znali da je Mezonev (Joseph Omer Michel Maisonneuve) sa vama pokušao da stupi u kontakt i da je umesto toga govorio sa Petrovićem.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nisam znao da je on pokušao da obavi razgovor sa mnom, nego je on došao na kapiju i tražio je, odnosno, uspostavio je kontakt sa Petrovićem i sa njim obavio razgovor.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. A sada pogledajmo tabulator 28, fascikla za Račak. Molim da stavimo na grafoskop. Hvala. To je dokazni predmet 178. Da, znam da vrlo često propustim da identifikujem postojeće dokazne predmete brojem. Izvinjavam se zbog toga. Vi niste ovamo sa sobom doneli nikakav zapis o tom sastanku? To je sastanak od 4. februara. Ovo je na engleskom jeziku. Imate li možda sa sobom vašu kopiju?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Sad ću da pogledam. Nisam ja doneo nikakav dokument, niti imam dokumenta. Nemam privatnu arhivu nigde, ali imam dokumenta koja sam dobio ovde, ako je to to, a sad ću da pogledam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja to nemam u ovom spisu. Recite nam, jeste li vi napravili neku belešku o vašem susretu sa Mezonevom 4. februara i, ako jeste, gde se ona nalazi?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Kompletan sastanak sa gospodiniom Mezonevom održan je u Klubu Vojske Jugoslavije, u komandi garnizona i njega je vodio oficir za vezu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Da li ste vi nešto zabeležili o tome i gde je to, ako jeste?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Osnovne stvari sam beležio u dokumentu koji sam imao sa sobom, a to je beležnica koja je kasnije predata komandi kao i sva ostala dokumenta, komandi korpusa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte, molim vas, drugu stranu. Da vidimo da li se slažete sa ovim što su zapisali oni ljudi koji nešto jesu zapisali o tom sastanku, jer to imamo u rukama, a vaše beleške nemamo. Vi se ovde pojavljujete pod slovom J. Izvinjavam se što je to na engleskom jeziku, tako da ne možete da pratite sam tekst. Recite da li je to tačno da je Mezonev u vašem prisustvu rekao da mu je prilikom njegovog prethodnog sastanka sa Petrovićem, Petrović objasnio kakva je bila uloga vojske u tome?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Zaista ne mogu da se setim šta je njemu Petrović pre toga rekao na sastanku koji smo imali zajednički. Vodili smo ga nas dvojica i ne mogu da se setim detalja, jer to je ipak vreme učinilo svoje, a dokumenata ja nemam kod sebe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste potvrdili da ste vi odgovorni za ceo taj region. Rekli ste da je komandant operacije profesionalni vojnik i da svaki vojnik dobija naređenja i prema njima postupa. I onda ste rekli: “Glavno je to da Vojske Jugoslavije nije sprovodila ovu operaciju, mi smo bili na položajima kako bi se sa svih tih naših položaja branili”. Da li ste vi to rekli gospodinu Mezonevu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, otprilike tako. Detalja ne mogu da se setim, ali svaki vojnik, odnosno, profesionalac odgovara za svoju jedinicu. Ja sam odgovarao za kompletnu zonu odgovornosti gde su se nalazile moje jedinice. Ako sam razumeo, to je suština pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste odgovarajući na pitanje da li je selo bilo opkoljeno, rekli: “Vojska je branila svoje položaje. Da ste bili u Račku videli biste da brda i planine koji su pošumljeni nisu dobri za tenkove,” i posle toga ste rekli, “nismo napadnuti iz sela nego sa visa između Račka i Belinca. To nije bila vojna operacija. Naša operacija odigrala se u isto vreme kada i operacija MUP-a”. Da li ste vi te stvari rekli gospodinu Mezonevu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tu se delimično slažemo. Vojska nije mogla i nije ni imala plan ni naređenje da blokira selo Račak. Pogledajte kakve su tu planine. Ovde se to i ne vidi. Ali na karti ako imate manju razmeru, odnosno 1:25.000 ili 1:50.000 videćete koja su to brda da obzirom na konfiguraciju zemljišta bukvalno tenkovi i borbena vozila ne mogu doći iznad sela Račak. Nemoguće je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja moram da vam iznesem tvrdnju da u vreme tog sastanka kada je Mezonev objasnio kako je Petroviću bilo neugodno kad se ispostavilo šta se dogodilo, ja moram da vam kažem da je u vreme kada je održan ovaj sastanak već postojao plan u skladu s kojim ste vi delovali, plan da se Vojska Jugoslavije eliminiše iz događaja u Račku zato jer ste vi već tada znali o kakvom se strašnom događaju radi i zato ste vi napisali to što ste napisali u tabulatoru 17 i zato ste vi rekli Mezonevu ono što ste mu rekli kada je najzad stupio sa vama u kontakt. Zar nije to istina?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To nije istina. Plan nikakav nije bio niti od pretpostavljene komande, niti izvorni, znači, od strane komande korpusa, niti izvorni kao moj dokument, niti dokument kod potčinjenih. Jedini plan koji je bio za to, koji sam ja video dan ranije, to je bio kod Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno, kod načelnika OUP-a, SUP-a Uroševac.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, još jedna stvar. Sudija Bonomi (Bonomy) je možda sa vama, možda sa nekim drugim svedokom, ali mislim da ste to bili vi, govorio o tome kako je Vojska Jugoslavije izvestila o Račku. Da li je, prema vašim saznanjima, bilo neke istrage ili nekog izveštaja o Račku?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Od strane vojska nikakvog ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... odnosno, nikakvog izveštaja komandi korpusa, osim meni, nije dat. Istrage nikakve nisu postojale, jer nije bilo ni razloga za vojsku. Istraga je bila od MUP-a. Oni su angažovali jednu gospođu, trenutno imena ne mogu da joj se setim, sa obezbeđenjem koje nije uspelo naredna dva dana da to uradi...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, koliko se to vojske tiče, osim ovog dokumenta koji smo pogledali, koji je uvršten u spis, koji dolazi iz Generalštaba, da li vi sada ovde u vašem iskazu kažete da nije verovatno da postoji još neki drugi dokument od vojske u kom se analizira ono što se dogodilo u Račku 15. januara?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nema dokumenta gde je vršena bilo kakva istraga o tom delu, u tom delu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: ... ni prema starešinama, ni prema civilima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hajde da sada pogledamo ovaj dokument. To je jedan naš podsetnik. Napravljen je u istom formatu kao i jedan dokument koji smo koristili kod Delića. Na ovom dokumentu vidi se koji su izvori informacija. Nadam se da će Pretresnom veću taj dokument biti od koristi. A vi, gospodine Jeliću, nam kažite sledeće. Vi ste uspeli da proučite ovu kartu i da li ste sada u mogućnosti da nam kažete, da li vi imate saznanja iz prve ruke o bilo kojoj od ovih scena, kako se tvrdi, zločina. Dakle, prvo da vidimo da li ste vi bili tamo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nema sela u kojem je bio raspored jedinice da nisam bio. I to više puta. Već sam vam rekao gde je bila komanda brigade. Tu sam provodio dane, posebno u Doganoviću i u Đeneral Jankoviću (Hani i Elezit). Dakle, na težištu odbrane. Ako spustimo ovu kartu na moju kartu na kojoj imam odluke, ona je gotovo fantastično identična, šta govori i potvrđuje ono šta sam ja govorio prethodnih dana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li shvatili moje pitanje ili ga niste shvatili? Da li ste vi ...

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja sam sasvim razumeo vaše pitanje. Ali vi verovatno očekujete neki drugi odgovor. To su jedinice gde su vođene borbe, napadi na moje jedinice i gde su stradali navodno nedužni civili. Ali ne zaboravite, naoružani civili, a za vojnike niko i ne pita, gde su vojnici: 24 vojnika i 88 ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, zaustavite se. Stanite. Niste odgovorili na moje pitanje. Vi ste odgovorili na neko drugo pitanje. Vratimo se sada na moje pitanje. Da li vi možete da nam za bilo koje od mesta i vremena naznačenih na ovoj karti kažete šta se tačno dogodilo, jer ste vi možda bili tamo tada. Evo na primer, Sojevo (Sojeve) na severoistoku, 8. april 1999. godine. Pitanje: jeste li vi bili u Sojevu 8. aprila 1999. godine? Da ili ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da se setim datuma tačno gde sam kad bio. U planu sam imao, međutim, ja taj plan sada nemam, tačno gde sam jedinice i kada obilazio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, ono šta ste vi odgovorili na moje pitanje je sledeće: "to su mesta gde su moje jedinice napadnute, gde su navodno nedužni civili ubijeni, ali nemojte zaboraviti vojnike". Da li kažete da ako pogledate sve ove lokacije označene na ovoj karti, da se vi sećate da su sve to mesta gde su vaše jedinice napadnute?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To su uglavnom mesta gde su jedinice napadnute od dve brigade terorista koje su se nalazile u rejonu Kačanika (Kacanik) i u rejonu Štimlja, a jedna je kasnije formirana od strane Vitine. Dakle, u brigadi je tu bilo najviše žrtava. Posebno na komunikaciji od Doganovića koja je išla prema Glabočici (Glabocice) i prema Brezovici (Brezovice).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Znači, sad se sećate tih mesta. Sećate se mesta napada, ali sa sobom nemate nikakvih dokumenata nastalih u predmetno vreme iz kojih bi mi mogli videti kakav ste vi izveštaj primili o tome šta se dogodilo, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja tih dokumenata, izveštaja nemam, ali sam juče iznosio u delu tabulatora koji je ovde prikazan i navodio sam imena koja su ljudi poginuli iz vojske, odnosno, iz ovih borbenih grupa, počev

od vojnika do čina potpukovnika. Žrtve su bile, dakle, ovde u ovom delu ogromne. Te žrtve nisu bile slučajne, nego napadima terorista na vojna vozila i na položaje Vojske Jugoslavije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Idemo onda vrlo kratko na lokalitete zločina, budući da vi ne možete da nam pomognete oko detalja. Pre toga jedna opšta tvrdnja za vas i još jedan dokazni predmet. Istina je da je sve negde od sredine marta na dalje postojala kampanja da se ljudi uklone sa nekih područja i da postoji spremnost da se oni i ubiju na mestima gde se odvijaju te operacije. Da li je to tačno ili nije tačno?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: To je za mene i za vojsku nepoznato i nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo vaš tabulator 19, samo da bismo se podsetili, to je jedino naređenje, ustvari ne jedino, to je jedno naređenje koje vi ovde imate za ovaj konkretan datum 26. mart. Prethodni dokument koji smo videli nosi datum... U stvari, nema datuma. Dobro, dakle, ovo je 26. mart. I ako na brzinu to pogledamo, vidimo da se tu opisuje neprijatelj i po tačkama neprijatelj se deli na tri vrste: NATO, šiptarski teroristi i šiptarski teroristi na Kosovu i Metohiji. Znači, govori se o NATO-u, govori se o navodnim teroristima, zatim se navode razni zadaci i odluke šta treba da se uradi i vi ste nam juče rekli da je vaš zadatak bio šta? Da osigurate granicu?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Malo dopuna prvo vašeg komentara. Ne navodni teroristi, nego zaista teroristi, jer i sve su države u Evropi (Europe) i Amerika (United States of America) negde do polovine godine zvali su ih teroristima, a kada su ih kasnije organizovali, zvali su ih OVK ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Odgovorite na moje pitanje, molim vas.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Pa, ne mogu odgovoriti ako pitanje ne odgovara istini. Ja ne mogu da odgovorim navodni teroristi, nego teroristi, kako jesu. Jer ih je svet, pre svega, zvao tako. Ako idemo, krenemo ovu, ovaj, zapovest da analiziramo, ja ne mogu da preskačem i da odgovaram na po jedno pitanje ili potpitanje iz tačke zapovesti. Ako ste spremi i ako hoćete, ja ću da održim kratku analizu da biste bolje razumeli. Imamo pet brigada na granici koje stoje, terorista. Imamo jednu mehanizovanu i dve oklopne brigade ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, samo odgovorite na pitanje koje je postavljeno.

SVEDOK JELIĆ: Ne mogu odgovoriti na pitanje koje je izvučeno iz konteksta, jer nemam onda odgovore. Ja moram da stanem. A da bih imao odgovore ja moram da objasnim o čemu se radi i na osnovu toga daje se odgovor. Ne samo da ili ne, pa bih ja molio da se to malo podrobnije objasni ...

SUDIJA BONOMI: Recite nam kako ste vi shvatili da glasi pitanje?

SVEDOK JELIĆ: Shvatio sam otkud sada tri vrste terorista, šiptarski teroristi, odnosno, tri vrste neprijatelja, šiptarski teroristi ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ali o tome vas ne pitaju. To nije pitanje koje vam je postavljeno.

SVEDOK JELIĆ: Onda nisam razumeo. Ja bih molio da ponovi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, postavite ponovo pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste juče u vašem svedočenju rekli da ovaj dokument u kom ste identifikovali tri kategorije neprijatelja: NATO, šiptarski teroristi i šiptarski teroristi sa Kosova i Metohije, vama kaže koji su vaši zadaci. Da li je to tačno? Znam da je to vaše naređenje. Dakle, tu se navodi šta vi treba da radite.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da. Procenu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. A sada, imamo li naređenje koje ste vi dobili sa višeg nivoa, a koje je onda odraženo u ovom naređenju koje ste napisali?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja to naređenje kod sebe nemam, niti je ovde priloženo. Trebalo bi da bude zapovest, odnosno, odluka komandanta korpusa ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. A sada, molim vas, pogledajte ovaj dokument. On nosi datum 24. mart, to je, dakle, dva dana ranije. Možda bi Sud želeo da donese odluku o tome da li će se u spis uvrstiti ona karta podsetnik.

SUDIJA ROBINSON: Izgleda da je to tek jedno pomoćno sredstvo za našu internu upotrebu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. To je sasvim u rukama Pretresnog veća. Gospodine, ovo je naređenje koje ste vi dobili 24. marta od zajedničke komande. Možete li da nam objasnite šta je to “zajednička komanda”?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Samo gledam da li sam ja to naređenje dobio. Ne vidim da je vezano za ovo moje naređenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte paragraf 5.4. Na engleskom je to strana 6. Ovde se očigledno govori o vašoj brigadi, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Da, ovde se navodi o borbenoj grupi moje brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A na poslednjoj strani vidimo da u potpisu piše “Zajednička komanda za Kosovo i Metohiju”.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tačno. Stoji “Zajednička komanda za Kosovo i Metohiju”.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je jedan od retkih dokumenata koje smo dobili od vlasti. Dakle, prvo, to je naređenje bilo upućeno vama. Objasnite nam šta je to “zajednička komanda”?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja zajedničku komandu nikada nisam video, niti znam ko je bio na čelu nje. Verovatno je to, ako je toga bilo, to je bilo na višem nivou, ali ja bih trebao da znam kada dobijem naređenje ko je to potpisao. Ta zajednička, meni se uvek naređenje, kao što je i svako naređenje stoji vezuje se na odluku komandanta korpusa. Znači upotreba brigade je isključivo pravo komandovanja komandanata jedinica. Ova zajednička komanda, moguće je da je ovo plan koji je pravljen u koordinaciji sa nekim još iz sistema oružane borbe, odnosno, jedinica Vojske Jugoslavije da bi izvršili koordinaciju sa svim jedinicama. U principu, i u istini, komande brigada, bar govorim o meni, ja sam imao samo naredbe komandanta korpusa zavedene, a pod tim brojem su zavedene i dalje kod mene. Dakle, ne znam o ovoj komandi jer nisam učestvovao u njoj. Ja sam taktička jedinica, združena taktička jedinica, a operativno-taktički nivo je dalje ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hajde da pogledamo paragraf 5.4. Dozvolite mi da vas obavestim da je vaš kolega iz susedne brigade Delić, prihvatio da je

primio slično naređenje koje se odnosi na njegovu jedinicu. To je tabulator 356 iz Delićevih dokaznih predmeta. To je poznato Pretresnom veću. Dakle, dao sam vam tu informaciju. Pogledajte sada tačku 5.4. Tu piše: "243. motorizovana brigada iz rejonu razmeštaja – izvršiti dovođenje dana 25. marta, i očekujući u rejonu sela Lapušnik (Llapushnik) i sa linije razvoja selo Orlate (Arlat), selo Belince, selo Mlečane (Mleqan). Podržati snage MUP-a". Sledeći paragraf: "Podržati snage MUP-a u razbijanju i uništenju šiptarskih terorističkih snaga na pravcu Mlečane - Murga (Murge) - Donje Obrinje (Obri e Ulet) - Orlate," i tako dalje i zatim, "razbiti i uništiti šiptarske terorističke snage u rejonu Pločice (Pllqice)," i tako dalje. Sledeći paragraf: "Produžiti napad, uništiti preostale delove šiptarskih terorističkih snaga na pravcima napada". Sledeći paragraf: "Delom snaga izvršiti blokadu na liniji," i tako dalje. Dakle, pazite, gospodine Jeliću, mi smo ovo dobili kao jedno legitimno naređenje koje dolazi od zajedničke komande a koje je napisano 24. marta 1999. godine. Jeste li vi tada dobili ta uputstva?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja zaista ne mogu da se setim da li sam dobio ovo naređenje. O zajedničkoj komandi, poнавljam, nikada u njoj nisam učestvovao, niti znam ko je bio gore i ko je odlučivao u toj zajedničkoj komandi. Tvrdim da sva naređenja za upotrebu jedinica meni su izdavali komandant korpusa. Niko drugi osim njega. E sada, ovo je moguće, još jednom kažem, da je bila koordinacija šta da se radi, a da iz ovoga proistekne naređenje za potčinjene ili po telegramu ili kao zapovest. Nisam siguran, jer nisam učestvovao i ne mogu da komentarišem. Bilo bi nekorektno i prema dokumentu i prema ljudima koji su tamo bili, ako su već bili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, među raznim dokumentima koji su nastali u predmetno vreme, koji su postojali tada i koji verovatno još uvek postoje, mora da postoji neki dokument u kojem se beleži prijem pisanih naređenja? Da?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Tako je. Sva dokumenta koja dođu moraju biti zavedena i od lica potpisana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Hvala. Zatim, vi kažete da ne znate da li ste primili ovo naređenje. Da li ste vi dobili neko naređenje na neki način, tako da se opis ovoga što ovde stoji da vi treba da uradite poklapa sa onim šta ste vi uradili?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovde se odnosi konkretno za ovaj primer i ja zaista ne mogu da se setim, obzirom na vreme, da li se to poklapa ili ne i da li je to bilo u tom rejonu ili ne. Nisam siguran.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, da pogledamo: “Podržati snage MUP-a u razbijanju i uništenju šiptarskih terorističkih snaga”. To je ono šta ste radili od 24. marta pa nadalje, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Zavisi. Ne svakodnevno, nego tamo gde su bile komunikacije ugrožene, gde je bila prohodnost ugrožena i tamo gde su bile jedinice diverzantsko-terorističkih snaga, u njihovom razbijanju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, vi ste ipak dobili neko naređenje koje se poklapa sa ovim. I vi ste, u stvari, bili tamo kako biste razbili i uništili šiptarske terorističke snage, zar ne?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Za svaku aktivnost u podršci MUP-u moralo je da postoji naređenje, pisani trag. U najmanju ruku, telegram.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde imamo naređenje, zapovest i, s obzirom na to odakle dolazi ova zapovest, razuman zaključak je da je i vama bio upućen, a vi to ne možete da negirate budući da mi nemamo dokumente iz predmetnog vremena i vi ste reagovali u skladu sa onim što se ovde iznosi, zar ne? Dozvolite da završim. A kada ste vi predočili tabulator 19 koji mi nismo imali i nismo imali vremena, niti imamo vremena da detaljno pogledamo sve to, tu se tvrdi da ste se više bavili time da vidite šta NATO radi i da obezbeđujete granice, a, u stvari, vi ste nas navodili na pogrešan trag budući da se ovde jasno ukazuje, odnosno, ova zapovest pokazuje istinu, gospodine Jeliću, jer od 24. marta pa nadalje vi ste, bez ikakve sumnje, učestvovali u zajedničkoj operaciji sa MUP-om kako biste uništili šiptarske terorističke snage.

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Vaš je zaključak potpuno pogrešan. 24. mart je “dan D” za Vojsku Jugoslavije. Vi znate kako je donešena odluka i mi smo sa jedinicama pre toga u najvećem delu poseli rejone za odbranu. Ovo je samo finalni deo dokument koji smo dobili, odnosno, koji sam ja izdao, a dobili od strane komandanta korpusa za posedanje granice za odsudnu odbranu državne teritorije. Ja mislim da vam je dovoljan dokaz da ovde stoji na karti odakle je ta karta i izvod iz te karte. Znači, odobrena je operacija od prištinskog korpusa i izvod za moju brigadu. Prema tome, nema tu na toj karti nigde dokument o nekakvoj zajedničkoj komandi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju u vezi sa ovim dokumentom, zatražiću da se uvede u dokazni spis za koji trenutak, ali vi ste bili na čelu brigade. Kada je bilo proglašeno ratno stanje, recite nam, šta ste vi shvatali, ko su vaše političke vođe u tom trenutku bile?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Političke vođe za moju brigadu, pre svega, za mene, bila je odluka Vrhovnog saveta odbrane o proglašenju ratnog stanja i odluka Skupštine, a nikakve političke vođe ili stranke. Vi znate da u vojsci je, ako ste pogledali naša pravila, da je čak i zabranjeno da se starešine, profesionalna vojna lica i civilna lica, da budu pripadnici bilo koje partije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vojska u ratu odgovara civilnom rukovodstvu. Recite nam ko su bile civilne vlasti koje su vama izdavale komande preko prištinskog korpusa i drugih pretpostavljenih komandi? Dakle, koje je bilo to civilno rukovodstvo, po vašem mišljenju?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Nikakvo civilno rukovodstvo nije davalo ni naredbe ni odluke, već je upravljao Vrhovni savet odbrane, odnosno, Skupština koja je proglasila ratno stanje. Ja ni sa kim lično nisam kontaktirao da bi neko dolazio kod mene da mi daje upute ili podršku ili na bilo koji način kako i šta da radimo u toku rata.

TUŽILAC NAJS: Molim da se ovaj dokument uvrsti u dokazni spis.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Koji dokument gospodin Najs traži da se uvrsti?

TUŽILAC NAJS: Dokument zajedničke komande koji smo dobili od organa vlasti u skladu sa našim zahtevom, a u kome se jedan deo očigledno odnosi na brigadu ovog svedoka i u vezi sa jednim dela on je prihvatio određene stvari.

SUDIJA ROBINSON: Da li je ustanovljena autentičnost ovog dokumenta?

TUŽILAC NAJS: Pa, obično se dokumenti koji dolaze od organa vlasti prihvataju onakvi kakvi jesu. Možda bih ja to mogao da proverim na još

jedan način, odnosno, ne da proverim, ali bar da postavim pitanje u vezi sa tim.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi ne ulažete prigovor na ovaj dokument?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne razumem. Mislim da je ovaj dokument uveden kad je general Delić svedočio i to sam ga ja uveo. Pretpostavljam da je to isti, a možda i nije. Možda je sličan samo.

TUŽILAC NAJS: Sličan je.

SUDIJA ROBINSON: U svakom slučaju, uvrstićemo ga u spis, a proverićemo da li je već ranije uvršten.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, gospodine Jeliću, ako pogledamo ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak jedan, da čujemo broj.

sekretar: To će biti dokazni broj 936.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Jeliću, ako pogledamo tabulator 19 i to paragraf 5.1, to je u engleskoj verziji strana broj 3, dokument koji se bavi drugim temama, fokusira se, na primer, na NATO, ipak u tom dokumentu se nalazi rečenica u vezi sa razbijanjem i uništenjem šiptarskih terorističkih snaga. Vidi se tu da stoji: "U sadašnjem rejonu rasporeda biti u gotovosti," i tako dalje "radi razbijanja i uništenja šiptarskih terorističkih snaga na pravcima Dulje – Belanica - Banja Semetište (Semetishte) - Kravoserija (Kravasari) po posebnom naređenju. Šta to znači "po posebnom naređenju"?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Mislim da ne razumete šta je posebno naređenje. Znači, ako se izda naređenje, ovo je zapovest gde on i šta radi, komandant ove borbene grupe, odnosno, komandant bataljona. On je poseo ove položaje u prevoju Dulje i dobio zadatak. Zadatak će realizovati isto kao kada je u pitanju protivvazдушna borba, znači, protivdesantna borba. Znači, da u određenom trenutku, ako krenu snage na njega, on izvrši napad na te snage i uništi te snage.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mene zanimaju vaši komentari u vezi sa sledećim, da li ova zapovest koju sam vam bio predočio, da li je to vrsta posebnog naređenja koje se osnosi na uništenje šiptarskih terorističkih snaga iako vi možda sada možete da kažete da se ne sećate toga? Ali da li je to primer nekog posebnog naređenja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne. Prvo, ova zapovest koju ste mi vi pokazali, ona uopšte ne odnosi se na moju zapovest koju sam ja izdao, ni po sadržaju, ni po zadacima. Znači, vaša ova koju ste sada uneli kao zajednička komanda. Ovo je borbena zapovest vezana za ovu kartu odluke komandanta korpusa, odnosno, moje odluke i moje zapovesti. Zapovest je kompletna ako je na karti i ako je tekstualno napisana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, vama je juče bilo poznato da ja neću moći da pređem sva dokumenta koja sam hteo u raspoloživom vremenu. Ovo su verovatno jedina dokumenta sa kojima sam uspeo da se pozabavim. Imam jako puno dokumenata. Međutim, evo ima još jedan dokument na koji bih samo hteo da se osvrnem. Vi ste svedočili u vezi sa Kotlinom (Kotline). Ja bih hteo da porazgovaram samo o jednom aspektu sa vama. Kada ste dobili informaciju o Kotlini?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ja sam ovde izneo da u Kotlinu naše snage nisu ulazile, već su samo vršile blokadu sa zapadne strane. Informaciju o tome dobio sam, ja mislim da je to bilo uveče ili eventualno ujutro, obzirom na komunikacije, na vreme prekida komunikacija, na vreme ometanja. Mi smo se služili, pre svega, žičnom vezom, radio, izuzetno i kurirskom vezom. Inače, iz Kotlini na borbenu grupu 3 ja mislim jedno šest, sedam puta je bio izuzetno jak napad...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo trenutak jedan. Zaustavite se. Ko je sa vama komunicirao?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Kako mislite? Ko je sa mnom komunicirao iz ove borbene grupe?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko vam je rekao to što vam se desilo u Kotlini?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Komandant borbene grupe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ko je bio komandant?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Komandant borbne grupe bio je major Marković.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to šta vam je on rekao negde zabeleženo?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Verovatno. Ja sada ne mogu da vam kažem da li je bilo to zabeleženo. Komandant je dužan da to vodi u svojim dokumentima. Znači, on nije bio oslobođen toga kao nijedan od komandanata za vođenje pravilne dokumentacije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A šta vi kažete, šta vama je rekao, budući da nemate nikakva dokumenta iz predmetnog vremena da ih konsultujete? Evo jednostavno, sad se prisećate nečega što se desilo pre šest godina. Recite nam, šta vam je rekao?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Koliko se sećam u tom vremenskom periodu, mada je učinilo vreme svoje, da su snage iz Kotline i Ivaje (Ivaje) nekoliko, ja govorim sad, nekoliko puta, za tačan datum ne znam i ne sećame se, napadale borbenu grupu koja je bila na dubinskom obezbeđenju granice s ciljem, najverovatnije, da joj nanesu što veće gubitke i da je sklone sa ovog pravca, kako bi se terorističke snage iz Makedonije ubacile na prostor Kosova i Metohije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kako je došlo do onih pogibija i tako dalje? Recite nam nešto o tome?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koje konkretno pogibije mislite. Mi sve leševe koje smo našli, ranjene eventualno, znači ranjene, eventualne zarobljenike, postupali smo u duhu naređenja koje sam juče iznosio u tabulatoru ... Znači, za nikakve leševe ja ne znam da su tu bili i da su poginuli, jer nismo ni ulazili u selo Kotlina, kao selo Kotlina. Jer uvek mešamo... Ja vas molim da me razumete kada kažemo pojam, mislimo na objekte taktičke, a ne na sam pojam sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, svedočenje i dokazi o Kotlini, a imajući na umu i realnost da su neki od ljudi tamo bili pripadnici OVK, to je sve pred ovim Pretresnim većem, međutim, kaže se da su ljudi odvedeni do jedne rupe koja je bila iskopana u vidu bunara. Ukoliko Pretresno veće želi da pogleda tu izjavu, to je dokazni predmet 144. Dakle, tamo su pretukli te muškarce. To su učinili nekih 150 pripadnika policije i Vojske Jugoslavije. Dakle, tamo su ih odvucli i pretukli. A svedoci su nakon toga čuli jednu glasnu eksploziju što je, ustvari, bila eksplozija kada su ti ljudi gurnuti u tu rupu i dignuti u vazduh. E sad, to nije kraj i ja želim vaš komentar u vezi

sa sledećim. Jedan švajcarski tim koji se bavi žrtvama je septembra 1999. godine identifikovao 25 pojedinaca iz Kotline koji su pronađeni na groblju u Kačaniku i oni su utvrdili da je smrt u 84 posto tih slučajeva bila izazvana eksplozijom, a samo 12 posto iz vatrenog oružja. Da li možete da objasnite, dakle, budući da ste vi bili komandant na terenu, da objasnite, ukoliko naravno Pretresno veće prihvati ove dokaze, kako je došlo do toga da je većina ljudi iz Kotline koja je tom prilikom poginula, poginula, u stvari, od eksplozije, a ne od posledica vatrenog oružja?

SVEDOK JELIĆ – ODGOVOR: Ovde ima nekoliko stvari koje, prvo, meni nisu jasne. Otkud u Kačaniku, ako je to već selo Kotlina, nije to bitno. Vojska nije ulazila u Kotlinu i ni za kakve jame ja zaista nisam čuo. Iako na ovom terenu nalazi se 57. granični bataljon koji godinama tu obezbeđuje graničnu liniju, nikada od njih nisam čuo da postoje neke jame, vrtače, uvale u tom delu. Tako da nijedan podatak praktično ne bih mogao da vam dam, da vam predočim koji bi se odnosio na ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, upravo su me podsetili da je popodne drugo suđenje. Da li ste pri kraju?

TUŽILAC NAJS: Pa, pri kraju sam ukoliko Pretresno veće ne želi više da sluša unakrsno ispitivanje, ali bih imao puno materijala koji bih još hteo da obradim sa ovim svedokom. Naravno, želeo bih da mi se ostavi još neko dodatno vreme sutra ujutro, ukoliko postoji nešto veoma bitno što bih hteo da pokrenem. Ali ukoliko Pretresno veće zaključi da je ovo kraj unakrsnog ispitivanja, onda bih, u principu, ja, naravno, morao da se povinujem toj odluci, ali ipak hteo bih ponovo da kažem kakva je situacija s obzirom da nemamo dokumente iz predmetnog vremena.

SUDIJA BONOMI: Ja bih hteo da mi se pojasni na kraju ovog konkretnog poglavlja koja je razlika između Kačanika i Kotline, kako bismo dobili jasan odgovor na to.

TUŽILAC NAJS: Da, više bih voleo da se time pozabavimo sutra pre podne, a ukoliko Pretresno veće ...

SUDIJA ROBINSON: Koliko vam je još vremena potrebno?

TUŽILAC NAJS: Mogu da budem i dug i kratak, koliko god vi odlučite.

SUDIJA ROBINSON: Hteo bih da dobijem odgovor na pitanje i to odgovoran odgovor.

TUŽILAC NAJS: Uz dozvolu Pretresnog veća bih hteo da se pozabavim ukratko sa još dva mesta zločina i to je jedino šta bih zatražio za sutra.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Još dva, a sada bih hteo da se osvrnem na dokumente zbog kojih tražite pomoć Pretresnog veća. Da li biste mogli da ih identifikujete konkretnije? Dakle, imamo ratni dnevnik brigade i takođe i ratne dnevnike tri mehanizovana bataljona.

TUŽILAC NAJS: U ovom trenutku jednostavno moramo da budemo razumni, budući da je i naša mogućnost da se pozabavimo svim tim materijalom dosta ograničena. S toga mislim da bi ova četiri dokumenta bila dragocen izvor u ovoj fazi postupka.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Pretresno veće će da vam omogući da uzmete te dokumente sa relevantnih mesta. Svedok je rekao da ona postoje, a Pretresno veće očekuje od Vlade, kao i prošle nedelje, kao što je rečeno, da saraduje u vezi sa ovim pitanjem, da se dokumenti dostave i da se to uradi do petka.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja sam vam zahvalan.

SUDIJA ROBINSON: Prekidamo sa radom. Nastavljamo sutra u 9.00.